

Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

Kryterium DNSH „Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola”

- wyzwania i rekomendacje stosowania w odniesieniu do chemikaliów w materiałach budowlanych zgodnie z Taksonomią UE

Ministerstwo Rozwoju i Technologii informuje, że niniejszy dokument stanowi formę pomocniczych wskazówek dla podmiotów zamierzających stosować w praktyce wymogi wynikające z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje oraz wynikających z niego rozporządzeń delegowanych.

Publikacja ma charakter dzieła wieloautorskiego.

Została opracowana pro publico bono przez wielobranżowy Zespół Roboczy, pod przewodnictwem **Małgorzaty Szalek** (JWA Sp. z o.o.), w składzie (w kolejności alfabetycznej):

Dorota Bartosz - Polskie Stowarzyszenie Budownictwa Ekologicznego

Monika Chacińska – Skanska Property Poland Sp. z o.o.

Julia Faltus-James – Cushman & Wakefield Polska Sp. z o.o.

Zuzanna Lulińska – Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Piotr Mokrzański - Arcadis Sp. z o.o.

Marta Promińska – Strabag Sp z o.o.

Mateusz Stachewicz

Wsparcie realizacji: Izabela Małek – Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Oprawa graficzna: Ewelina Migacz – Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Spis treści

Wstęp.....	4
Wyjaśnienie użytych pojęć.....	6
Wymagania dotyczące materiałów budowlanych dla działalności	
“Budowa nowych budynków”	7
Rozwinięcie wytycznych Dodatku C	8
Oznakowanie CE i oznakowanie znakiem budowlanym	15
Instrukcja weryfikacji w zakresie zgodności z Dodatkiem C oraz kryterium emisji.....	16
Kryterium i zasada dotyczące wyjątku „nieodzownego zastosowania” (ang. „essential use”).....	21
Wyzwania wynikające z wdrożenia regulacji.....	
Opublikowane przez Komisję FAQ dotyczące Dodatku C.....	21
Perspektywa Generalnego Wykonawcy.....	22
Perspektywa Architekta.....	25
Perspektywa Konsultanta	26
Perspektywa Zarządcy.....	28
Rekomendacje Grupy Roboczej.....	31
Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania.....	36
Załącznik 2 – Zakres wymagań zasady “nie czyni poważnych szkód” dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola.....	42
Załącznik 3 – Wyjątek “nieodzownego zastosowania”	45
Załącznik 4 – Pytania i odpowiedzi Komisji Europejskiej.....	52

Wstęp

Prezentowane opracowanie podejmuje analizę jednego z kluczowych, a zarazem najbardziej wymagających do spełnienia na rynku krajowym wymagań Taksonomii UE – kryterium DNSH dla celu *Zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli*, koncentrując się na materiałach budowlanych dla działalności „Budowa nowych budynków”. W opracowaniu dogłębnie wyjaśniono wymagania dotyczące materiałów, spełniających kryterium emisji formaldehydu i innych rakotwórczych związków organicznych kategorii 1A i 1B.

Celem unijnego ustawodawcy przy wprowadzeniu tego kryterium było ograniczenie stosowania substancji szczególnie szkodliwych dla ludzi i środowiska. Dlatego produkty wykorzystywane w projektach spełniających techniczne kryteria Taksonomii nie powinny zawierać substancji tzw. SVHC czyli bardzo niebezpiecznych dla człowieka lub środowiska, zawierających związki rakotwórcze (kancerogenne), mutagenne, szkodliwe dla rozrodczości (reprotoksyczne), albo substancji PBT i vPvB, które stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia, ponieważ bardzo długo utrzymują się w środowisku, gromadzą się w organizmach roślin i zwierząt, a z czasem mogą zaburzać funkcjonowanie całych ekosystemów.

Z uwagi jednak na fakt, że stosowanie takich wyrobów i mieszanin nie zostało w Polsce całkowicie zakazane, a jest częściowo objęte obowiązkiem poinformowania konsumenta w przypadku ich obecności w określonej ilości, odpowiedzialność za udowodnienie zgodności jest przerzucona na podmioty stosujące te produkty. Mając na względzie, że na placach budowy wykorzystywane są często tysiące różnych wyrobów i mieszanin, obowiązek ten stanowi znaczne obciążenie administracyjne dla osób, które nierzadko nie posiadają wykształcenia kierunkowego w zakresie dopuszczania chemikaliów do obrotu.

Z doświadczenia ekspertów Grupy Roboczej ds. Stosowania Taksonomii UE w Polsce to niepozorne zdanie w ramach kryterium technicznego DNSH Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola: *“Elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane przy budowie są zgodne z kryteriami określonymi w dodatku C do niniejszego załącznika.”* stanowi największe wyzwanie zarówno dla architektów, wykonawców jak i audytorów.

W ramach prac nad dokumentem Grupa Robocza przeprowadziła konsultacje z kluczowymi instytucjami działającymi na rynku krajowym tj. Instytutem Techniki Budowlanej (ITB), Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska (GIOŚ), Biurem do Spraw Substancji Chemicznych i Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Celem prac grupy było:

- opracowanie ramowej instrukcji weryfikacji zgodności z Dodatkiem C oraz kryterium emisji,
- przedstawienie zaleceń dotyczących właściwej metodologii postępowania,
- identyfikacja luk legislacyjnych oraz trudności związanych z praktycznym stosowaniem procesu weryfikacji na placach budowy.

Opracowanie przygotowywano od czerwca 2025 r. do lutego 2026 r. W tym czasie treść dodatku C uległa zmianie w związku z wejściem w życie rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2026/731. Motyw (19) tego aktu wskazał, że wcześniejsze, bardzo ogólne i horyzontalne kryteria obejmowały zbyt szeroką grupę substancji uznawanych za stwarzające zagrożenie na gruncie przepisów CLP i REACH, co skutkowało koniecznością kwalifikowania ogromnej liczby substancji oraz pozyskiwania informacji niewymaganych prawem wobec wyrobów, generując nadmierne obciążenia administracyjne. Ponieważ te ogólne kryteria usunięto właśnie po to, aby takie obciążenia wyeliminować, a także aby zapewnić zgodność opracowania z aktualnym stanem prawnym oraz zamiarem unijnego ustawodawcy w zakresie upraszczania wymogów dotyczących chemikaliów, grupa robocza zdecydowała się oprzeć dalsze analizy i rekomendacje na najnowszej obowiązującej wersji dodatku C.

Zważywszy jednak na stanowisko Komisji, że dla działalności “Budowa nowych budynków” mają zastosowanie techniczne kryteria kwalifikacji zgodnie z datą złożenia kompletnego wniosku budowlanego[1], niniejsze opracowanie przytacza również uprzednie treści Dodatku C.

[1] Stanowisko to zostało wyrażone w Zawiadomieniu Komisji C/2023/267 w odpowiedzi na FAQ 106

Wyjaśnienie użytych pojęć

Taksonomia UE

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dn. 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje.

DNSH

Zasada „Do No Significant Harm”, tj. zasada nie czyni poważnych szkód, o której mowa w Taksonomii UE.

Dodatek C

Dodatek do rozporządzeń delegowanych, ustanawiających techniczne kryteria kwalifikacji, pt. *Ogólne kryteria dotyczące nieczynienia poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów.*

SVHC

Substancje wzbudzające szczególnie duże obawy (ang. Substances of Very High Concern), to zgodnie z art. 57 rozporządzenia REACH związki chemiczne o bardzo niebezpiecznych właściwościach dla zdrowia lub środowiska (np. rakotwórcze, mutagenne, toksyczne, trwałe, zdolne do bioakumulacji i toksyczne (z ang. PBT), bardzo trwałe i bardzo zdolne do bioakumulacji (z ang. vPvB)). Są umieszczane na regularnie aktualizowanej „liście kandydackiej” ECHA, dostępnej na stronie internetowej:

<https://chem.echa.europa.eu/obligation-lists/candidateList> i mogą być włączone do wykazu substancji podlegających procedurze udzielania zezwoleń (ang. Authorisation List).

REACH

ang. *Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals* – to rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006, regulujące kwestie stosowania chemikaliów na terenie Unii Europejskiej poprzez ich rejestrację, ocenę, udzielanie zezwoleń i stosowane ograniczenia.

Wymagania dotyczące materiałów budowlanych dla działalności „Budowa nowych budynków”

Zasada „nie czynić poważnych szkód” (ang. *Do No Significant Harm, DNSH*) dla celu środowiskowego *Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola* wprowadza dwa zasadnicze kryteria dla elementów budynku i materiałów budowlanych:

1. Wymaganie dotyczące spełnienia kryteriów określonych w Dodatku C. Wymaganie odnosi się do wszystkich elementów budynków i materiałów budowlanych wykorzystanych przy budowie oraz
2. Wymaganie dotyczące emisji formaldehydu oraz innych rakotwórczych lotnych związków organicznych kat. 1A i 1B. Wymaganie to jest nałożone na specyficzny zakres produktów wchodzących w kontakt z użytkownikiem: farb i lakierów, paneli sufitowych, pokryć podłogowych, w tym powiązanych spoiw, szczeliw, izolacji wewnętrznej i zewnętrznej obróbki powierzchni, w tym obróbki zapobiegającej wilgoci i pleśni.

Aby wykazać zgodność z zasadą „nie czynić poważnych szkód” dla celu środowiskowego *Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola*, należy wykazać jednocześnie spełnienie obu w/w kryteriów dla działalności „Budowa nowych budynków”.

Wymagania te nie mają jednakowego brzmienia dla wszystkich działalności w sektorze „Roboty budowlane oraz działalność w zakresie nieruchomości”, określonych w rozporządzeniach delegowanych do Taksonomii UE, dlatego w niniejszej publikacji autorzy odnoszą się do ich treści w kontekście działalności „7.1 Budowa nowych budynków”, wnoszącej istotny wkład do celu łagodzenia zmian klimatu. Aby wykazać zgodność z zasadą „nie czynić poważnych szkód” dla celu środowiskowego *Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola*, należy wykazać jednocześnie spełnienie obu w/w kryteriów.

Akty prawne służące jako punkt wyjścia do niniejszego opracowania znaleźć można w **Załączniku 1 – Podstawy prawne opracowania**. W **Załączniku 2 – Zakres wymagań zasady „nie czynić poważnych szkód” dla celu *Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola*** opisane są wymogi w odniesieniu do wszystkich działalności gospodarczych sektora budownictwo i działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości opublikowanych w Taksonomii UE na dzień sporządzenia niniejszego opracowania.

Rozwinięcie wytycznych Dodatku C

W swoim pełnym brzmieniu Dodatek C (zob. **Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania**) odwołuje się do szeregu aktów prawnych – rozporządzeń oraz dyrektyw (w tym więc ich implementacji w systemach krajowych), które same ulegają aktualizacjom, bądź są przekształcane lub wycofywane i zastępowane przez inne akty prawne, co dodatkowo może utrudniać orientację w zakresie ograniczenia stosowania chemikaliów.

Ponadto, 8 stycznia 2026 r. zostało opublikowane rozporządzenie delegowane w ramach pakietu uproszczeń Omnibus, zmieniające akty delegowane dotyczące ujawnień w ramach taksonomii, klimatu i środowiska - *ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2026/73 z dnia 4 lipca 2025 r. zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2178 w odniesieniu do uproszczenia treści i prezentacji informacji dotyczących zrównoważonej środowiskowo działalności, które mają być ujawniane, oraz rozporządzenia delegowane (UE) 2021/2139 i (UE) 2023/2486 w odniesieniu do uproszczenia niektórych technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu, czy działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem celów środowiskowych.*

Opublikowane zmiany dotyczą uproszczenia kryteriów DNSH w zakresie zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów oraz wyjaśnienie stosowania niektórych wyłączeń z prawodawstwa UE w zakresie ochrony środowiska, o których mowa w lit. c) i d) kryteriów z Dodatku C oraz uchylenie dodatkowego akapitu po lit. f).

Tabela 1. Zakres ograniczeń, jaki nakładają zapisy poszczególnych liter Dodatku C (**Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania**)

Treść poszczególnych liter w Dodatku C w zakresie nieprowadzenia do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania	Typ substancji objętych poszczególnymi wymaganiami	Przykładowe grupy materiałów, w których mogą znajdować się dane substancje
a) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załącznikach I lub II do rozporządzenia (UE) <u>2019/1021</u>, z wyjątkiem substancji obecnych jako niezamierzone śladowe zanieczyszczenia;	Rozporządzenie (EU) 2019/1021 dotyczy trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO, ang. POPs), a jego celem jest ochrona zdrowia ludzkiego i środowiska przed TZO przez zakazanie, jak najszybsze wyeliminowanie lub ograniczenie produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania substancji będących przedmiotem Konwencji sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych. Na mocy Art. 3 tego rozporządzenia, zakazuje się produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania substancji wymienionych w załączniku I w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, z zastrzeżeniem art. 4 oraz ogranicza się produkcję, wprowadzanie do obrotu i stosowanie substancji wymienionych w załączniku II w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, z zastrzeżeniem art. 4. Art. 4 obejmuje wyłączenia ze środków kontroli, w tym użycie w badaniach laboratoryjnych, obecności jako śladowe niezamierzone zanieczyszczenie, czy substancji obecnych w wyrobach, które były w użyciu przed dniem, kiedy to rozporządzenie zaczęło mieć zastosowanie dla danej substancji. Załącznik I – obejmuje substancje podlegające zakazowi produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania. Załącznik II – obejmuje substancje poddane ograniczeniu produkcji, stosowania i wprowadzenia do obrotu i jest aktualnie pusty.	Elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane przy budowie. Brak konkretnej grupy materiałów, w której możemy się spodziewać występowania TZO. Nie istnieje również uproszczony wykaz substancji odnoszący się do wyrobów budowlanych i elementów budynków, a weryfikacja substancji może odbyć się na podstawie aktualnych list substancji w załącznikach do rozporządzenia (UE) 2019/1021 bądź poprzez deklarację spełnienia norm zharmonizowanych (np. oznakowanie CE). Przykładowe kategorie materiałów: • materiały izolacyjne • produkty aplikowane na mokro • sprzęt elektryczny • materiały hydroizolacyjne

Tabela 1. Zakres ograniczeń, jaki nakładają zapisy poszczególnych liter Dodatku C (**Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania**) c.d.

Treść poszczególnych liter w Dodatku C w zakresie nieprowadzenia do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania	Typ substancji objętych poszczególnymi wymaganiami	Przykładowe grupy materiałów, w których mogą znajdować się dane substancje
b) rtęci i związków rtęci, ich mieszanin i produktów z dodatkiem rtęci zgodnie z definicją określoną w art. 2 rozporządzenia (UE) <u>2017/852</u>;	Zgodnie z Art. 2 Rozporządzenia (EU) 2017/852, przez rtęć oraz związki rtęci rozumie się: • rtęć metaliczną (Hg, CAS RN 7439-97-6); • związek rtęci – jakąkolwiek substancję składającą się z atomów rtęci oraz jednego lub większej liczby atomów innego pierwiastka chemicznego, która może zostać rozdzielona na poszczególne składniki wyłącznie w drodze reakcji chemicznych; W/w rozporządzenie zabrania wywozu, przywozu i produkcji w Unii produktów z dodatkiem rtęci z wyjątkiem: • produktów, które są istotne dla ochrony ludności i zastosowań militarnych; • produktów służące do badań, do kalibracji instrumentów lub wykorzystywane jako wzorce odniesienia.	Przykładowe kategorie materiałów: Przełączniki, przekaźniki, lampy fluorescencyjne, lampy z luminoforem halofosforanowym, wysokoprężne lampy rtęciowe lub sodowe, urządzenia pomiarowe. Weryfikacja zgodności polega na sprawdzeniu, czy brak rtęci oraz związków rtęci w danym produkcie bądź poprzez deklarację spełnienia norm zharmonizowanych (np. oznakowanie CE).

Tabela 1. Zakres ograniczeń, jaki nakładają zapisy poszczególnych liter Dodatku C (**Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania**) c.d.

Treść poszczególnych liter w Dodatku C w zakresie nieprowadzenia do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania	Typ substancji objętych poszczególnymi wymaganiami	Przykładowe grupy materiałów, w których mogą znajdować się dane substancje
c) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załącznikach I lub II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/590 (3), z wyjątkiem następujących substancji: • substancji wymienionych w załączniku I do tego rozporządzenia, objętych wyłączeniami na warunkach mających zastosowanie na mocy tego rozporządzenia; • substancji wymienionych w załączniku II do tego rozporządzenia, do rodzajów zastosowań dozwolonych dla substancji wymienionych w załączniku II do tego rozporządzenia; • substancji wymienionych w załączniku II do tego rozporządzenia, które są stosowane w gaszeniach na pokładzie statków powietrznych lub w systemach ochrony przeciwpożarowej na pokładzie statków powietrznych;	Pierwotne Rozporządzenie (WE) 1005/2009, do którego odnosi się dodatek C zawiera listę substancji kontrolowanych – Załącznik I oraz nowe substancje ograniczone na mocy art. 24 ust. 1 oraz substancje podlegające obowiązkowi sprawozdawczemu na mocy art. 27 – Załącznik II. Natomiast Rozporządzenie (WE) 1005/2009; zostało uchylone z dniem 2 marca 2025 r. oraz zastąpione przez rozporządzenie (UE) 2024/590. Załącznik I do Rozporządzenia delegowanego przyjętego przed KE w ramach pakietu Omnibus, powołuje już się w lit. c) na Rozporządzenie (UE) 2024/590. Załącznik I Rozporządzenia (UE) nr 2024/590 wymienia substancje zubożające warstwę ozonową, których produkcja, wprowadzanie do obrotu, późniejsze dostarczanie lub udostępnianie jest zakazane, natomiast Załącznik II obejmuje substancje zubożające warstwę ozonową, o których mowa w art. 2 lit. a) (1) i które nie są kontrolowane na podstawie protokołu montrealskiego w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową	Substancje objęte zakazem to substancje zubożające warstwę ozonową, m.in. chlorofluorowęglowodór, halony i inne per- i polifluorowane związki chemiczne . Produkcja i wprowadzenie do obrotu tych substancji jest zabronione z wyjątkami na mocy art. 4 i 5 są zakazane. Przykładowe występowanie: urządzenia chłodniczych i klimatyzacyjnych oraz pomp ciepła, systemy ochrony ppoż. Weryfikacja substancji może odbyć się na podstawie aktualnych list substancji w załącznikach do rozporządzenia (UE) 2024/590 bądź poprzez deklarację spełnienia norm zharmonizowanych (np. oznakowanie CE). Przykładowe kategorie materiałów: • Pianka izolacyjna • Czynniki chłodnicze i systemy klimatyzacyjne • Środki czyszczące i rozpuszczalniki

Tabela 1. Zakres ograniczeń, jaki nakładają zapisy poszczególnych liter Dodatku C (**Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania**) c.d.

Treść poszczególnych liter w Dodatku C w zakresie nieprzewodzenia do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania	Typ substancji objętych poszczególnymi wymaganiami	Przykładowe grupy materiałów, w których mogą znajdować się dane substancje
d) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2011/65/UE, z wyjątkiem substancji, w przypadku których zapewniono pełną zgodność z zastosowaniami wymienionymi w załącznikach III i IV do tej dyrektywy;	Dyrektywa (EU) 2011/65 RoHS zawiera ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Substancje objęte ograniczeniem, o których mowa w art. 4 ust. 1, i maksymalne wartości ich stężenia dopuszczalne wagowo w materiałach jednorodnych to: • Ołów 0,10% • Rtęć 0,10% • Kadm 0,01% • Sześciowartościowy chrom 0,10% • Polibromowane bifenyle 0,10% • Polibromowane etery difenylowe (PBDE) 0,10% Załącznik III zawiera zastosowania zwolnione z ograniczenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1.	Kategorie EEE objętego dyrektywą: • Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego • Małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego • Sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny • Sprzęt konsumencki • Sprzęt oświetleniowy • Narzędzia elektryczne i elektroniczne • Zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy • Wyroby medyczne • Przyrządy do nadzoru i sterowania, włącznie z przyrządami do nadzoru i sterowania w obiektach przemysłowych • Automaty wydające • Inne EEE nieobjęte żadną z powyższych kategorii Weryfikacja substancji może odbyć się na podstawie aktualnych list substancji w załączniku II do Dyrektywy (EU) 2011/65 RoHS bądź poprzez deklarację spełnienia norm zharmonizowanych (np. oznakowanie CE).

Tabela 1. Zakres ograniczeń, jaki nakładają zapisy poszczególnych liter Dodatku C (**Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania**) c.d.

Treść poszczególnych liter w Dodatku C w zakresie nieprzewodzenia do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania	Typ substancji objętych poszczególnymi wymaganiami	Przykładowe grupy materiałów, w których mogą znajdować się dane substancje
e) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załączniku XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006, z wyjątkiem przypadków, gdy w pełni spełnione są warunki określone w tym załączniku;	Załącznik XVII rozporządzenia REACH (WE) nr 1907/2006 jest stale uaktualnianą listę substancji i grup substancji, na które nałożone są ograniczenia w zakresie produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania. Dla tych substancji wymienione są warunki ich ograniczenia, czyli szczegółowe wyjaśnienie, w jakim przypadku jest lub nie dopuszczona ich produkcja, wprowadzenie do obrotu lub stosowanie.	Nie ma konkretnej grupy materiałów, w której możemy się spodziewać występowania substancji objętych załącznikiem XVII. Substancje te są objęte ograniczeniem w konkretnych zastosowaniach. Dla zastosowań poza wskazanymi w załączniku XVII nie ma przeciwwskazań, aby produkować, wprowadzać do obrotu lub stosować. Zaleca się przygotowanie uzasadnienia, które wskazuje, dlaczego dane ograniczenia nie ma zastosowania. Weryfikacja substancji może odbyć się np. poprzez deklarację spełnienia norm zharmonizowanych (np. oznakowanie CE), kartę charakterystyki.

Tabela 1. Zakres ograniczeń, jaki nakładają zapisy poszczególnych liter Dodatku C (**Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania**) c.d.

Treść poszczególnych liter w Dodatku C w zakresie nieprzewodzenia do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania	Typ substancji objętych poszczególnymi wymaganiami	Przykładowe grupy materiałów, w których mogą znajdować się dane substancje
f) substancji, w postaci samoistnej lub w mieszaninach lub w wyrobach, w stężeniu przekraczającym 0,1 % masy (m/m), spełniających kryteria określone w art. 57 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 oraz zidentyfikowanych zgodnie z art. 59 ust. 1 tego rozporządzenia przez okres co najmniej 18 miesięcy, z wyjątkiem przypadków, w których podmiot oceni i udokumentuje, że na rynku nie są dostępne żadne inne odpowiednie substancje lub technologie alternatywne oraz że są one stosowane w warunkach kontrolowanych.	Art. 57 Rozporządzenia REACH wskazuje kryteria jakie musi spełniać substancja, aby ją uznać za, SVHC tj.: • rakotwórcze kat. 1A i 1B, • mające działanie mutagenne na komórki rozrodcze kategorii 1A lub 1B, • mające działanie szkodliwe na rozrodczość kategorii 1A lub 1B, działanie szkodliwe na funkcje rozrodcze i płodność lub na rozwój, • substancje trwałe, wykazujące zdolność do bioakumulacji i toksyczne, • substancje bardzo trwałe i wykazujące bardzo dużą zdolność do bioakumulacji, • inne niż wymienione powyżej, ale powodujące równoważny poziom obaw, a które zostały zidentyfikowane indywidualnie zgodnie z art. 59. Substancje zidentyfikowane jako SVHC zostają wpisane na mocy art. 59 ust.1 na listę substancji (lista kandydacka), z której następnie mogą trafić na listę załącznika XIV lub/i załącznika XVII.	Elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane przy budowie. Szeroki zakres występowania w produktach tj. tynki, farby, systemy ogniochronne, zabezpieczenie przeciwwodne i inne. Weryfikację zgodności wykonać na podstawie instrukcji przedstawionej poniżej.

Oznakowanie CE i oznakowanie znakiem budowlanym

W odniesieniu do wymagań określonych w pkt. a–e Dodatku C (**Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania**) kluczowe znaczenie ma weryfikacja, czy stosowane wyroby budowlane posiadają oznakowanie CE albo znak budowlany. Poprzez oznakowanie producent deklaruje, że produkt przeszedł wymaganą procedurę oceny zgodności i uwzględnił wszystkie mające zastosowanie przepisy harmonizacyjne lub krajowe. A należy tu zauważyć, że wszystkie wymienione w podpunktach a-e akty prawne są wymienione w załączniku do rozporządzenia 2019/1020 jako wchodzące w skład prawodawstwa harmonizacyjnego.

Procedura oznakowania wyrobów **znakiem CE** przewiduje, że producent bierze odpowiedzialność za zgodność swojego wyrobu z mającymi zastosowanie przepisami harmonizacyjnymi UE. Ogólnie dla produktów najważniejsze ramy wyznacza wspomniane rozporządzenie (UE) 2019/1020 o nadzorze rynku oraz tzw. Nowe Ramy Legislacyjne (NLF). W przypadku wyrobów budowlanych należy brać pod uwagę przede wszystkim rozporządzenie (UE) nr 305/2011 (CPR)[2], niemniej producent jest zobowiązany do tego, by zidentyfikować wszystkie przepisy harmonizacyjne mające zastosowanie do danego wyrobu (np. dyrektywa niskonapięciowa, EMC, maszynowa, ekoprojekt). W dalszej kolejności producent przeprowadza procedurę oceny zgodności przewidzianą we wszystkich właściwych dla jego produktu aktach prawnych – może to być badanie przez jednostkę notyfikowaną lub własna kontrola produkcji. Na tej podstawie sporządza deklarację zgodności UE (w budownictwie: deklarację właściwości użytkowych). Dopiero wtedy nanosi oznakowanie CE, które potwierdza, że wyrób spełnia wszystkie wymagania UE.

Znak budowlany jest polskim oznaczeniem potwierdzającym, że wyrób budowlany nieobjęty obowiązkowym oznakowaniem CE spełnia wymagania krajowych przepisów techniczno-budowlanych. Podstawę prawną stanowi ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1213 ze zm.) oraz wydane do niej rozporządzenia. Producent, wprowadzając taki wyrób do obrotu, sporządza krajową deklarację właściwości użytkowych, w której wskazuje deklarowane cechy istotne dla bezpieczeństwa i użytkowania.

[2] Rozporządzenie (UE) nr 305/2011 (CPR) określa obecnie zasady wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i pozostaje w mocy do czasu pełnego wejścia w życie rozporządzenia (UE) 2024/3110. Rozporządzenie (UE) nr 305/2011 (CPR) określa obecnie zasady wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i pozostaje w mocy do czasu pełnego wejścia w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/3110 z dnia 27 listopada 2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych zasad wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylenia rozporządzenia (UE) nr 305/2011. Nowe rozporządzenie 2024/3110 stopniowo zastępuje CPR, wprowadzając m.in. rozwiązania dotyczące cyfryzacji, gospodarki o obiegu zamkniętym i usprawnienia systemu oceny zgodności.

Procedura oceny zgodności opiera się na krajowych specyfikacjach technicznych, takich jak krajowe oceny techniczne (KOT) lub polskie normy. Dopiero na tej podstawie producent umieszcza na wyrobie lub jego opakowaniu znak budowlany, a tym samym bierze odpowiedzialność za zgodność produktu z przepisami. W praktyce oznacza to, że zarówno CE, jak i znak budowlany pełnią analogiczną rolę: potwierdzają, że wyrób przeszedł wymaganą procedurę oceny zgodności, a inwestor nie musi już badać szczegółowo spełnienia wymagań prawnych.

Instrukcja weryfikacji w zakresie zgodności z Dodatkiem C oraz kryterium emisji

W ramach weryfikacji kryteriów określonych w lit. f) Dodatku C (**Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania**) warto zwrócić uwagę na rozróżnienie między wyrobami a mieszaninami[3]. Zgodnie z rozporządzeniem REACH[4], wyrób to przedmiot, którego funkcję określa przede wszystkim jego kształt, powierzchnia lub wzór, podczas gdy skład chemiczny ma znaczenie drugorzędne. Natomiast mieszanina to zgodnie z definicją art. 3 REACH mieszanina lub roztwór składający się z dwóch lub większej liczby substancji. To rozróżnienie pozwala ustalić, na jakiego typu dokumentach należy się opierać przy weryfikacji zgodności z Dodatku C.

W przypadku emisji lotnych związków organicznych nie ma jednak znaczenia, czy mamy do czynienia z wyrobem czy mieszaniną – wymóg dotyczy bowiem przeprowadzenia badań emisji formaldehydu i innych substancji rakotwórczych kat. 1A i 1B z powierzchni wyrobu lub zastosowanej mieszaniny.

[3] <https://echa.europa.eu/pl/guidance-documents/guidance-on-reach>

[4] Za każdym razem, gdy w tekście mowa o REACH, należy rozumieć to jako odniesienie do ROZPORZĄDZENIA (WE) NR 1907/2006 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE

Mieszaniny

- **Zgodność z zapisami Dodatku C w treści lit. f)**

Weryfikację zgodności przeprowadza się na podstawie informacji zawartych w karcie charakterystyki chemicznej produktu (SDS – *Safety Data Sheet*). Obowiązek sporządzenia karty charakterystyki wynika z art. 31 rozporządzenia REACH. W praktyce jednak karty charakterystyki przygotowywane są często również dla produktów, które formalnie nie stwarzają zagrożeń, aby ułatwić ich identyfikację i zapewnić pełniejszą informację dla użytkowników.

Zgodność z kryterium należy ustalić poprzez weryfikację, czy w mieszaninie nie występują w stężeniu powyżej 0,1% masy (m/m) substancje, z listy SVHC (Substances of Very High Concern – substancje budzące szczególne obawy), publikowanej przez Europejską Agencję Chemikaliów (ECHA).

Mieszanina może zostać oceniona pozytywnie tylko wtedy, gdy nie zawiera SVHC w stężeniu powyżej 0,1% masy (m/m). Wyjątkiem są sytuacje, w których:

- substancja spełnia zapisy Dodatku C w treści poprzednich liter a-e.
- podmiot wykaże i udokumentuje, że na rynku nie są dostępne odpowiednie alternatywne substancje lub technologie, a zastosowane rozwiązanie jest używane w warunkach kontrolowanych.

Więcej informacji poniżej: Kryterium i zasada dotyczące wyjątku „nieodzownego zastosowania” (ang. „*essential use*”)

- **Zgodność z kryterium emisji lotnych związków organicznych**

Zgodność z kryterium emisji należy wykazać na podstawie deklaracji producenta potwierdzającej wyniki badań emisji formaldehydu oraz innych lotnych związków organicznych o działaniu rakotwórczym kategorii 1A i 1B. Otrzymane wartości należy porównać z odpowiednimi wartościami granicznymi, tj. **0,06 mg/m³ dla formaldehydu oraz 0,001 mg/m³ dla pozostałych związków rakotwórczych.**

Zgodnie z informacjami udzielonymi przez ITB na emisję substancji kancerogennych należy zwrócić szczególną uwagę w przypadku wszystkich wyrobów budowlanych stosowanych wewnątrz pomieszczeń oraz wyposażenia wewnątrz wyprodukowanych z użyciem substancji organicznych.

Dla materiałów o znikomej emisji lotnych związków organicznych do powietrza wewnętrznego: kamień, szkło, beton, cegła gliniana, ceramika, nieobrobione metale (nie zawierające żadnych organicznych powierzchniowych powłok, spoiw czy uszczelnaczy) wspomniane badania nie są wymagane. To czy dany wyrób spełnia wymagania Taksonomii UE we wskazanym zakresie jest/powinno być każdorazowo przedmiotem badań laboratoryjnych. Każda zmiana technologii/składu (dodatki, zmiany receptur, barwniki etc.) może wpływać na wyniki. Ponadto skład chemiczny podany w karcie charakterystyki (SDS) nie jest wystarczający do stwierdzenia emisji substancji kancerogennych. Nie wszystkie substancje są wymienione z nazw chemicznych / numerów CAS. Taka sytuacja ma najczęściej miejsce w przypadku mieszanin (np. substancje ropopochodne, żywice syntetyczne).

Z zasady, jeśli w składzie chemicznym nie ma substancji kancerogennych ani formaldehydu nie powinno być również ich emisji. Niemniej jednak istnieją sytuacje, w których materiał nie zawiera w swoim składzie chemicznym substancji kancerogennych ani formaldehydu, a mimo to badanie emisji wykazuje ich obecność. Ma to miejsce m.in. w wyniku: rozkładu termicznego lub fotochemicznego, zanieczyszczeń procesowych, migracji z innych materiałów.

Wyroby

- Zgodność z zapisami Dodatku C w treści lit. f)

Zgodnie z art. 33 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 (REACH) każdy dostawca wyrobu zawierającego substancję wzbudzającą szczególnie duże obawy (SVHC), spełniającą kryteria art. 57 i umieszczoną na liście zgodnie z art. 59 ust. 1, w stężeniu powyżej 0,1% wag., jest zobowiązany przekazać odbiorcy informacje umożliwiające bezpieczne korzystanie z wyrobu, obejmujące co najmniej nazwę tej substancji.

Przepisy REACH nie narzucają przy tym konkretnej formy przekazywania takich informacji. Z kolei zgodnie z art. 33 ust. 2 dostawca ma obowiązek udzielić tych samych informacji konsumentowi nieodpłatnie, w terminie 45 dni od zgłoszenia żądania.

Na podstawie dyrektywy ramowej o odpadach 2008/98/WE ustanowiono dodatkowy obowiązek dotyczący wyrobów zawierających SVHC, czyli utworzenie i prowadzenie przez Europejską Agencję Chemikaliów (ECHA) bazy SCIP, funkcjonującej od 5 stycznia 2021 r. Dostawcy wyrobów zawierających SVHC w stężeniu powyżej 0,1% (w/w) są zobowiązani zgłaszać do bazy szczegółowe informacje o takich wyrobach.

Obowiązek ten okazał się jednak obciążeniem administracyjnym o stosunkowo niskiej efektywności regulacyjnej, dlatego w komunikacie Komisji Europejskiej z 10 grudnia 2025 r. zaproponowano jego uchylenie.

Równolegle unijny ustawodawca wprowadził nowy, bardziej zharmonizowany sposób przekazywania informacji o substancjach niebezpiecznych w wyrobach budowlanych. **Zgodnie z art. 15 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2024/3110[5] informacje wymagane na podstawie art. 31 lub art. 33 rozporządzenia REACH mają być przekazywane wraz z deklaracją właściwości użytkowych i zgodności.**

Dane dotyczące SVHC w wyrobach, które wcześniej przekazywano w dowolnym formacie na podstawie REACH, a później dodatkowo raportowano do bazy SCIP, są obecnie włączane bezpośrednio do kluczowego dokumentu związanego z wyrobem budowlanym, co stanowi wyraźny krok w stronę ujednolicenia i uproszczenia obowiązków informacyjnych w całej UE.

Wyrób może zostać oceniony pozytywnie tylko wtedy, gdy nie zawiera SVHC w stężeniu powyżej 0,1% (w/w). Wyjątkiem są sytuacje, w których:

- zastosowana w wyrobie substancja spełnia zapisy Dodatku C w treści poprzednich liter a-e.
- podmiot wykaże i udokumentuje, że na rynku nie są dostępne odpowiednie alternatywne substancje lub technologie, a zastosowane rozwiązanie jest używane w warunkach kontrolowanych.

Więcej informacji poniżej: Kryterium i zasada dotyczące wyjątku „nieodzownego zastosowania” (ang. „essential use”)

[5] <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzienniki-UE/rozporzadzenie-2024-3110-w-sprawie-ustanowienia-zharmonizowanych-zasad-72420022>

- **Zgodność z kryterium emisji**

Zgodność z kryterium emisji należy wykazać na podstawie deklaracji producenta potwierdzającej wyniki badań emisji formaldehydu oraz innych lotnych związków organicznych o działaniu rakotwórczym kategorii 1A i 1B dla wyrobów wchodzących w kontakt z użytkownikiem. Otrzymane wartości należy porównać z odpowiednimi wartościami granicznymi, tj. **0,06 mg/m³ dla formaldehydu oraz 0,001 mg/m³ dla pozostałych związków rakotwórczych.**

Zgodnie z informacjami udzielonymi przez ITB, oznaczenie emisji formaldehydu z wyrobów budowlanych dotyczy w głównej mierze wyrobów drewnopochodnych. Dla następujących wyrobów, objętych normami zharmonizowanych zgodnie z Rozporządzeniem (UE) nr 305/2011, wprowadzono wymaganie w zakresie emisji formaldehydu:

- podłóg drewnianych (PN-EN 14342),
- elastycznych, włókienniczych i laminowanych pokryć podłogowych (PN-EN 14041),
- nawierzchni terenów sportowych krytych przeznaczonych do uprawiania wielu dyscyplin sportowych (PN-EN 14904),
- wysokociśnieniowych laminatów dekoracyjnych (HPL) (PN-EN 438-7),
- forniru klejonego warstwowo (PN-EN 14374),
- okładzin ściennych z drewna litego (PN-EN 14915),
- płyt drewnopochodnych do stosowania w budownictwie (PN-EN 13986)

Oznaczenie substancji kancerogennych nie jest ujęte w normach zharmonizowanych. To czy dany wyrób spełnia wymagania Taksonomii UE we wskazanym zakresie jest/powinno być każdorazowo przedmiotem badań laboratoryjnych wykonanych na zlecenie producenta.

Kryterium i zasada dotyczące wyjątku „nieodzownego zastosowania” (ang. „essential use”)

W odniesieniu do zapisów Dodatku C, w lit. f) dopuszcza się stosowanie substancji nim objętych, pod warunkiem udokumentowania, że na rynku nie są dostępne żadne odpowiednie substytuty ani alternatywne technologie, a same substancje są używane w warunkach kontrolowanych. Jednocześnie Komisja Europejska zapowiada, że po opublikowaniu zasad horyzontalnych dotyczących nieodzownych zastosowań substancji chemicznych dokona przeglądu wyjątków od zakazu produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania oraz obecności tych substancji w produktach. Z uwagi na skomplikowaną procedurę uznawania danego zastosowania mieszaniny za nieodzowną do zastosowania Grupa Robocza nie rekomenduje obrania tej ścieżki. Aby zapewnić kompletność opracowania, ścieżkę kwalifikacji jako “nieodzownego zastosowania” zamieszczono w [Załączniku 3 - Wyjątek “nieodzownego zastosowania”](#).

Wyzwania wynikające z wdrożenia regulacji Opublikowane przez Komisję FAQ dotyczące Dodatku C

Komisja Europejska w celu przybliżenia oraz ułatwienia interpretacji zapisów Technicznych Kryteriów Kwalifikacji Taksonomii UE, opracowuje dokumenty zawierające najczęściej zadawane pytania wraz z odpowiedziami. FAQ (ang. frequently asked questions) publikowane są jako “Zawiadomienie Komisji w sprawie interpretacji i wykonania niektórych przepisów prawnych aktu delegowanego w sprawie unijnej systematyki...”. Odpowiedzi zamieszczone w Zawiadomieniach mają na celu ułatwić skuteczne stosowanie aktu delegowanego w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zmiany klimatu oraz aktów go zmieniających. [W Załączniku 4 - Pytania i odpowiedzi Komisji Europejskiej](#) zamieszczono pytania oraz odpowiedzi dotyczące Dodatku C oraz kryterium emisji. W celu ułatwienia nawigacji po dokumentach źródłowych, numerację pytań pozostawiono bez zmian.

Perspektywa Generalnego Wykonawcy

Z punktu widzenia generalnego wykonawcy kluczowym wyzwaniem jest niska świadomość na placu budowy co do konieczności wdrażania wymogów kryterium zasady “nie czynić poważnych szkód” (ang. *Do No Significant Harm - DNSH*) „Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola”. Pracownicy i kadra techniczna często nie zdają sobie sprawy, że **WSZYSTKIE stosowane elementy i materiały budowlane muszą spełniać kryteria określone w Załączniku C Taksonomii UE oraz dodatkowe wymagania dotyczące emisji chemicznej.**

Kolejnym problemem jest **brak świadomości, że wyroby budowlane mogą zawierać SVHC** – czyli substancje wzbudzające szczególnie duże obawy ze względu na szkodliwość dla zdrowia lub środowiska. Konsekwencje ujawniają się zwłaszcza na etapie rozbiórki obiektu: materiały zawierające takie składniki stają się odpadami niebezpiecznymi wymagającymi specjalnego traktowania oraz stwarzają zagrożenie dla osób pracujących przy rozbiórkach.

Typowym przykładem historycznym jest azbest obecny w licznych starszych materiałach budowlanych – brak jego wczesnej identyfikacji podczas przygotowania rozbiórki skutkuje narażeniem ekip rozbiórkowych na pył o udowodnionym działaniu chorobotwórczym dla płuc. Generalni wykonawcy zauważają, że podobne ryzyka dotyczą nowoczesnych wyrobów: np. niektóre piany, kleje czy powłoki mogą zawierać SVHC (takie jak ftalany, izocyjaniany, retardanty itp.), co rodzi dodatkowe obowiązki przy utylizacji i może wymagać zwiększonego nakładu pracy podczas demontażu (selektywna rozbiórka, oddzielne składowanie) – o ile w ogóle zostanie to rozpoznane.

Uciążliwość i czasochłonność pozyskiwania informacji od producentów to następny aspekt podkreślany przez wykonawców. Obowiązek wykazania zgodności z kryterium DNSH Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola spoczywa na podmiotach realizujących inwestycję i stosujących dane materiały.

W praktyce oznacza to konieczność pozyskania od dostawców informacji/dokumentów dotyczących składu chemicznego produktów, w tym w szczególności: czy zawierają one substancje podlegające procedurze udzielania zezwoleń (REACH, załącznik XIV) oraz czy zawierają SVHC ujęte na Liście Kandydackiej w stężeniu powyżej 0,1% m/m (w/w) w wyrobie (artykule). oraz ewentualnych wyników badań emisji lotnych związków.

Generalny wykonawca musi często wysyłać dziesiątki zapytań do producentów o deklaracje zgodności z Dodatkiem C i o obecność SVHC, co bywa procesem żmudnym. Zgodnie z artykułem 33 rozporządzenia REACH dostawca wyrobu jest zobowiązany przekazać informację o zawartości SVHC, jednak w praktyce wielu producentów ignoruje takie pytania lub odsyła jedynie Deklarację Właściwości Użytkowych (DoP), która nie zawiera wymaganych danych.

W efekcie weryfikacja każdego materiału wymaga dużego zaangażowania i własnej analizy ze strony wykonawcy. Jest to poważne obciążenie administracyjne, tym bardziej że osoby odpowiedzialne po stronie wykonawcy rzadko mają eksperckie wykształcenie chemiczne czy znajomość skomplikowanych przepisów dotyczących substancji stwarzających zagrożenie; **proces sprawdzania materiałów pod kątem kryteriów Taksonomii jest czasochłonny i wymaga biegłości w europejskim prawie dotyczącym chemikaliów**, co wykracza poza tradycyjny zakres kompetencji kierowników projektów czy inżynierów budowy.

Należy zwrócić również uwagę na problem decyzji materiałowych podejmowanych już na etapie koncepcji projektu oraz związany z tym brak elastyczności na późniejszym etapie wykonawstwa. W praktyce wiele kluczowych materiałów i technologii jest wskazanych w dokumentacji projektowej przez architekta lub inwestora. Jeśli na tym wczesnym etapie nie uwzględniono kryteriów Taksonomii, to na budowie pojawia się konflikt – zamiana raz wybranych materiałów jest trudna, kosztowna, a czasem niemożliwa bez zmiany projektu. Dodatkowo, skalę wyzwania ilustruje fakt, że na przeciętnym placu budowy wykorzystuje się kilka tysięcy różnych wyrobów i materiałów budowlanych.

Każdy z nich potencjalnie podlega weryfikacji pod kątem Dodatku C i emisji, co przy takiej liczbie pozycji jest zadaniem ogromnym. Wskazuje się, że obowiązek zapewnienia zgodności tysięcy wyrobów z wymogami DNSH jest bezprecedensowy i trudny do zrealizowania bez odpowiednich narzędzi informatycznych oraz ścisłej współpracy wszystkich uczestników procesu. W rezultacie generalny wykonawca nie może już polegać na doraźnej “optymalizacji” doboru materiałów pod presją kosztów czy dostępności – każda zmiana wymaga sprawdzenia zgodności z kryteriami środowiskowymi, co ogranicza swobodę działania na budowie.

Rozwiązaniem może być opracowanie metodyki priorytetyzacji materiałów, w ramach której szczegółowej ocenie poddaje się wyłącznie te wyroby, które:

- zawierają substancje chemiczne o potencjalnie wysokim ryzyku (np. farby, lakiery, kleje, uszczelniacze, izolacje, powłoki ochronne),
- są stosowane w dużych ilościach lub na znacznych powierzchniach,
- mają bezpośredni kontakt z użytkownikami wewnątrz (wpływ na jakość powietrza wewnętrznego),
- zostały wskazane w literaturze branżowej i aktach prawnych jako zawierające SVHC lub związków o podwyższonym ryzyku emisji.

Dzięki takiemu podejściu możliwe jest skupienie zasobów na najbardziej szkodliwych i istotnych materiałach, zamiast rozpraszania ich na analizę tysięcy drobnych wyrobów, których ryzyko jest marginalne. Priorytetyzacja powinna być jednak uzupełniona o systematyczne narzędzia cyfrowe (np. bazy ECHA, deklaracje producentów w formie cyfrowej) oraz wytyczne branżowe, aby proces był powtarzalny i transparentny.

Podsumowując, zgodność z Taksonomią UE wyklucza przypadkowe, nieplanowane modyfikacje materiałowe w trakcie realizacji projektu. Z perspektywy generalnego wykonawcy oznacza to, że **wszelkie decyzje dotyczące materiałów muszą być podejmowane świadomie i z pełnym uwzględnieniem kryteriów DNSH, od najwcześniejszej fazy projektowania aż po zakupy na plac budowy**. Tylko zaplanowane działania – takie jak świadomy dobór certyfikowanych wyrobów wolnych od szkodliwych substancji oraz wczesna weryfikacja dokumentacji pod kątem wymogów Dodatku C – gwarantują spełnienie rygorów Taksonomii. W przeciwnym razie projekt naraża się na niespełnienie kryteriów zrównoważonego rozwoju, co może skutkować utratą preferencyjnych źródeł finansowania lub koniecznością kosztownych zmian w ostatniej chwili.

Perspektywa Architekta

Z perspektywy architekta wyzwanie ma zupełnie inny wymiar. W procesie projektowym materiały zazwyczaj nie są dobierane z uwzględnieniem kryteriów DNSH czy list SVHC. Dokumentacja architektoniczna głównie koncentruje się na aspektach estetycznych, funkcjonalnych i technicznych, a wymogi związane z chemikaliami pozostają poza zakresem projektanta. W praktyce oznacza to, że architekt nie weryfikuje składu chemicznego materiałów ani nie analizuje ich zgodności z Taksonomią UE – zadanie to jest przerzucane na dalsze etapy realizacji inwestycji.

Dodatkowym problemem jest fakt, że wielu architektów zakłada, iż ostateczny dobór materiałów i wyrobów następuje po stronie generalnego wykonawcy w procesie zakupowym. Projektant wskazuje jedynie rozwiązania referencyjne lub spełniające wymagania normowe, ale nie prowadzi szczegółowej oceny środowiskowej w kontekście kryteriów DNSH. **Powoduje to rozproszenie odpowiedzialności – na etapie koncepcji materiał jest wpisany w projekt, lecz jego zgodność z kryteriami Taksonomii sprawdzana jest dopiero w momencie zakupu lub wbudowania.**

W efekcie brak jednoznacznego przypisania odpowiedzialności prowadzi do powstawania „luk” w procesie weryfikacji. Architekt oczekuje, że materiał wybierze i sprawdzi wykonawca, a wykonawca zakłada, że to projektant powinien dobrać rozwiązanie zgodne z wymogami. Powstaje więc ryzyko, że materiał zostaje użyty bez weryfikacji pod kątem kryteriów DNSH, co może zagrozić zgodności całej inwestycji z Taksonomią UE.

Perspektywa Konsultanta

Proces weryfikacji materiałów stosowanych na budowie jest czasochłonny i wymaga bardzo dobrej znajomości europejskiego prawa chemicznego. **Kryteria techniczne określone w Taksonomii UE, w szczególności te dotyczące substancji niebezpiecznych i ich emisji, wykraczają poza obecnie obowiązujące przepisy dotyczące materiałów budowlanych.**

Dotychczasowe regulacje - począwszy od art. 33 rozporządzenia REACH, poprzez obowiązek raportowania do bazy SCIP na mocy dyrektywy 2008/98/WE - zapewniały jedynie ograniczony dostęp do informacji o substancjach wzbudzających szczególnie duże obawy (SVHC) w wyrobach. **Zmiany wprowadzone w unijnych regulacjach**, w tym art. 15 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2024/3110, **zmierzają do ujednolicenia i uproszczenia tych obowiązków**, nakazując, aby informacje wymagane zgodnie z art. 31 lub 33 REACH były przekazywane wraz z deklaracją właściwości użytkowych i zgodności.

W praktyce jednak wdrożenie tej zmiany jest utrudnione. **Nowe regulacje już obowiązują, lecz nie opracowano jeszcze zaktualizowanych norm zharmonizowanych, a istniejące deklaracje właściwości użytkowych nie zawierają informacji o zawartości SVHC.** Oznacza to, że pomimo zmian legislacyjnych, realny dostęp do danych potrzebnych do weryfikacji materiałów budowlanych nadal jest ograniczony.

Sytuację komplikują dodatkowo różnice między państwami członkowskimi. W części z nich (m.in. we Francji, Włoszech, Belgii czy Niemczech) funkcjonują krajowe przepisy nakładające obowiązek badania emisji materiałów budowlanych. **W Polsce takich regulacji brakuje, co skutkuje tym, że jedynie niewielki odsetek produktów mających kontakt z użytkownikiem posiada potwierdzone badania emisji lub klasyfikację w tym zakresie.**

W komunikacji z producentami pojawia się kolejny problem: zapytania dotyczące zawartości SVHC, kierowane zgodnie z art. 33 REACH, bywają ignorowane lub zastępowane przesłaniem deklaracji właściwości użytkowych, czyli dokumentu, który obecnie w większości przypadków nie obejmuje wymaganych informacji. Weryfikacja wyrobów i mieszanin opiera się więc na samodzielnym pozyskiwaniu danych, analizie kart charakterystyki, certyfikatów, sprawozdań z badań oraz deklaracji producentów.

Z perspektywy konsultanta, realne i skuteczne wdrożenie kryteriów dotyczących SVHC oraz emisji LZO (w tym formaldehydu i innych substancji kancerogennych) wymaga najpierw doprecyzowania europejskich norm zharmonizowanych, a także rozszerzenia deklaracji właściwości użytkowych o informacje o składzie produktu i zawartości substancji stwarzających zagrożenie.

Do czasu opracowania tych rozwiązań praktycznym krokiem byłoby uproszczenie kryteriów technicznych, aby opierały się na danych możliwych do zweryfikowania na podstawie obowiązujących treści deklaracji właściwości użytkowych.

Perspektywa Zarządcy

Zarządzanie nieruchomością odbywa się na dwóch komplementarnych płaszczyznach: operacyjnej oraz strategicznej. Za operacyjne zarządzanie odpowiada zarządca nieruchomości (property manager), który nadzoruje codzienne funkcjonowanie budynku, w tym kwestie techniczne, obsługę najemców, zarządzanie umowami, kontrolę kosztów operacyjnych (OpEx), zgodność z przepisami oraz koordynację prac konserwacyjnych. Natomiast za strategiczne decyzje dotyczące nieruchomości odpowiada zarządzający aktywami nieruchomościowymi (asset manager), którego zadania obejmują maksymalizację wartości nieruchomości, analizę finansową (CapEx), planowanie inwestycji i końca życia inwestycji, współpracę z zarządcami, raportowanie do właścicieli oraz zarządzanie ryzykiem.

Zarządcy najczęściej są zaangażowani tylko w niektóre prace objęte wytycznymi Taksonomii UE, a wśród nich zasada „nie czynić poważnych szkód” dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola pojawia się jako kryterium wyłącznie w pojedynczych przypadkach. Taksonomia UE używa w tym kontekście terminologii działalności gospodarcze i dla specyficznych zdefiniowanych działalności gospodarczych zostały wyznaczone techniczne kryteria klasyfikacji w celu określenia czy dana działalność jest zrównoważona środowiskowo. Te działalności dla sektora Budownictwo i działalność związana z obsługą rynku nieruchomości zostały wskazane w tabeli **Załącznika 2**.

Ze względu na charakter pracy zarządców nieruchomości oraz zakres działalności gospodarczych objętych przepisami Taksonomii UE, zarządcy zazwyczaj angażowani są w działania wymienione w punktach 3–6 zestawienia z **Załącznika 2**. Spośród nich jedynie Montaż, konserwacja i naprawa urządzeń zwiększających efektywność energetyczną podlega wymogowi zgodności z Dodatkiem C.

Pozostałe działania albo nie należą do typowego zakresu obowiązków zarządcy, albo – ze względu na skalę inwestycji – z powodów praktycznych mogą być realizowane przez asset managera. Przykładowo, aby działalność została zakwalifikowana jako Renowacja istniejących budynków, konieczne jest osiągnięcie co najmniej 30% redukcji zapotrzebowania na energię pierwotną. W praktyce może to oznaczać prace wymagające czasowego wyłączenia nieruchomości z użytkowania, co sprawia, że są one rzadziej realizowane przez zarządcę, a częściej przez właściciela lub zarządzającego aktywami nieruchomościowymi.

Z tego też względu, firmy zajmujące się zarządzaniem nieruchomościami mogą mieć mniejszą ekspozycję na wymagania Taksonomii UE w zakresie zasady „nie czyni poważnych szkód” dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola, co z kolei może się wiązać z mniejszą świadomością tego, jak materiały budowlane oraz wykończeniowe i urządzenia wpływają na jakość powietrza wewnętrznego oraz zdrowie i dobrostan użytkowników.

Aby przeciwdziałać temu ryzyku, duże firmy zarządcze inwestują w szerokie zaplecze specjalistów, zarówno inżynierów, jak i ekspertów ESG, by móc zarówno podwyższać wiedzę i kwalifikacje wewnątrz organizacji, jak i oferować merytoryczne wsparcie swoim klientom.

Choć zdarza się, że w ramach swoich typowych obowiązków zarządcy przeprowadzają regularne badania jakości powietrza na obiektach, którymi zarządzają m.in. ze względu na wymagania certyfikacji ekologicznych budynków np. WELL, która wymaga corocznych badań pyłów zawieszonych PM2.5 oraz PM10, ozonu, tlenu węgla oraz pojedynczych LZO takich jak: benzen, toluen, formaldehyd oraz sumy LZO (TVOC), to te wymagania znacząco różnią się od wytycznych Taksonomii UE. Wymagania Taksonomii UE nie dotyczą jakości powietrza w użytkowanych obiektach, lecz właściwości materiałów i produktów stosowanych w procesie budowlanym, a to fundamentalna różnica, która powoduje, że zarządcy mają mniejszą ekspozycję na to zagadnienie.

Na rynku widoczna jest duża luka w świadomości unijnych wymagań związanych ze zrównoważonym rozwojem oraz pilna potrzeba edukacji wszystkich uczestników rynku w tym zakresie. Z perspektywy zarządców szczególnie wyraźny jest paradoks, że choć wytyczne zasady „nie czyn poważnych szkód” dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola mają bezpośredni wpływ na użytkowników budynków, którymi zarządzamy, to zarządcy mają znikomy wpływ na decyzje projektowe dotyczące materiałów, przegród budowlanych czy instalacji HVAC. Te decyzje zapadają na wcześniejszych etapach inwestycji, często bez konsultacji z użytkownikiem końcowym.

Istnieje natomiast ogromny potencjał we współpracy zespołów zarządzających obiektami z zespołami projektowymi i planującymi inwestycje. Taka współpraca może prowadzić do wypracowania bardziej efektywnych rozwiązań, lepszego adresowania problemów eksploatacyjnych oraz realnego podniesienia jakości środowiska wewnętrznego.

Rekomendacje Grupy Roboczej ds. stosowania Takosnomii UE

Rekomendacje Grupy Roboczej

Dla budowy

Zasadniczo należy przyjąć, że wszystkie materiały budowlane powinny spełniać wymagania unijnej Taksonomii. Z uwagi jednak na wyzwanie, jakim jest pozyskanie wystarczających dowodów potwierdzających zgodność wszystkich produktów wbudowanych w obiekt, rekomenduje się zastosowanie metodyki priorytetyzacji materiałów. W jej ramach szczegółowej ocenie poddaje się jedynie te wyroby, które:

- zawierają substancje chemiczne o potencjalnie wysokim ryzyku zawartości substancji stwarzających zagrożenie (np. farby, lakiery, kleje, uszczelniacze, izolacje, powłoki ochronne),
- są stosowane w dużych ilościach lub na znacznych powierzchniach,
- mają bezpośredni kontakt z użytkownikami wewnątrz (mogą wpływać na jakość powietrza wewnętrznego),
- zostały wskazane w literaturze branżowej lub aktach prawnych jako typowe kategorie produktów mogące zawierać SVHC bądź związki o podwyższonym ryzyku emisji tj.: farby i lakiery, tynki i systemy tynkarskie (zewnątrzne i wewnętrzne), powłoki ochronne i dekoracyjne, kleje budowlane i montażowe, uszczelniacze (silikonowe, akrylowe, hybrydowe), masy naprawcze i do wypełniania rys, tapety i okładziny ścienne z tworzyw sztucznych, pokrycia podłogowe i ścienne z PVC lub innych polimerów, listwy przypodłogowe, profile i elementy wykończeniowe z tworzyw sztucznych, ramy okienne i drzwiowe z PVC, panele ścienne i sufitowe z tworzyw sztucznych, folie budowlane i paroizolacyjne, izolacje termiczne i akustyczne (pianki, płyty, maty), izolacje i osłony przewodów elektrycznych, rury i kształtki z tworzyw sztucznych (instalacje wewnętrzne i zewnętrzne), materiały systemów ochrony przeciwpożarowej (silikony, zaprawy, powłoki, masy), systemy izolacji przewodów wentylacyjnych i rurowych i inne.

Dla producenta

Dla oferowanych produktów rekomenduje się opracowanie ujednoliconego dokumentu informacyjnego zawierającego dane dotyczące zgodności z wymaganiami określonymi w Dodatku C Taksonomii UE oraz spełnienia kryterium emisji LZO kancerogennych i formaldehydu. Dokument powinien również zawierać informację czy produkt w składzie recepturowym zawiera substancje, które potencjalnie mogą emitować związki o działaniu rakotwórczym. Dla produktów które mają zastosowanie wewnątrz należy przeprowadzić badanie emisji substancji kancerogennych.

Zaleca się, aby powyższe informacje były powszechnie dostępne, np. w formie karty produktu, deklaracji producenta lub publikacji na stronie internetowej, a nie udostępniane wyłącznie na indywidualne zapytanie. Dzięki temu możliwa będzie transparentna ocena zgodności produktów z zasadami Taksonomii oraz ich wpływu na zdrowie i środowisko.

Tabela 2. Propozycja ustandaryzowanej tabeli zgodności materiału budowlanego z wymogami unijnej Taksonomii.

Zakres informacji	Wymagania	Przykłady produktów
Zgodność z wytycznymi Dodatku C	Producent powinien jednoznacznie potwierdzić, czy dany produkt spełnia wymagania określone w Dodatku C Taksonomii UE. W przypadku braku pełnej zgodności należy wskazać, które aspekty nie zostały spełnione oraz przedstawić uzasadnienie.	Wszystkie produkty budowlane – mieszaniny i wyroby, stosowane na zewnątrz i wewnątrz.
Kryterium emisji	Należy podać informację, czy przeprowadzono badania emisji formaldehydu oraz innych lotnych związków organicznych o działaniu rakotwórczym kategorii 1A i 1B. W przypadku dostępności wyników należy je załączyć i porównać z obowiązującymi wartościami granicznymi.	Dotyczy wyrobów stosowanych wewnątrz, mających kontakt z użytkownikiem w szczególności: farb i lakierów, paneli sufitowych, pokryć podłogowych (wraz ze spoiwami), szczeliw, izolacji oraz powłok i obróbek powierzchni (w tym zapobiegających wilgoci i pleśni).
Informacja o obecności substancji emitujących związki kancerogenne w pełnym składzie recepturowym	Producent powinien wskazać, czy produkt zawiera w pełnym składzie recepturowym substancje, które mogą emitować związki o działaniu rakotwórczym. W przypadku ich obecności należy wymienić nazwy substancji oraz ich stężenie.	

Dla ustawodawcy

Ustanowienie Krajowych Regulacji

Zaleca się, aby Polska, wzorem innych państw członkowskich, **wprowadziła obowiązek przeprowadzania badań emisji lotnych związków organicznych dla materiałów budowlanych**. To ujednolici rynek i zapewni dostępność produktów spełniających wymogi Taksonomii.

Zaleca się, by tym obowiązkiem zostały objęte wszystkie materiały, które mogą wprowadzać emisje do środowiska wewnętrznego budynków. **Zakres badań oraz dopuszczalne wartości emisji lotnych związków organicznych powinny być ustalane w konsultacji z odpowiednimi instytucjami, z uwzględnieniem zarówno obowiązujących wymogów legislacyjnych, jak i najlepszych praktyk opisanych w literaturze branżowej.**

Ze względu na fakt, że w Polsce obecnie nie funkcjonuje instytucja kompleksowo zajmująca się tą tematyką, **warto rozważyć stworzenie struktur umożliwiających prowadzenie regularnych konsultacji w tym obszarze, ewidencjonowanie i znakowanie przebadanych materiałów oraz zapewnienie wsparcia producentom**. Takie całościowe podejście mogłoby nie tylko wesprzeć rynek w spełnianiu wymogów Taksonomii UE, lecz także przyczynić się do zwiększenia transparentności w zakresie emisji substancji kancerogennych z materiałów budowlanych oraz do podniesienia poziomu wiedzy wśród konsumentów. Dobrym przykładem sprawdzonej praktyki jest funkcjonujący we Francji system podziału na klasy emisji wraz z obowiązkiem oznaczania klasy emisji na opakowaniach produktów.

Przejrzysta informacja nt. obowiązującej wersji regulacji

Mając na uwadze, że Dodatek C do Taksonomii ukazał się już w trzech wersjach, a obecnie za właściwy uznaje się stan prawny obowiązujący w chwili składania wniosku o pozwolenie na budowę, zasadne jest rozważenie, aby krajowy ustawodawca wydał interpretację umożliwiającą wybór dowolnej, aktualnie obowiązującej wersji regulacji. Kolejne zmiany Dodatku C były bowiem uzasadniane nadmiernym obciążeniem administracyjnym, co sugeruje, że elastyczność w wyborze stosowanej wersji mogłaby lepiej realizować cel uproszczenia regulacji

Integracja Taksonomii z Systemem Edukacji

Zaleca się włączenie tematyki Taksonomii UE i kryteriów DNSH do programów nauczania na kierunkach związanych z budownictwem i architekturą. Ponadto, kryteria środowiskowe powinny zostać **zintegrowane z krajowym prawem budowlanym oraz normami technicznymi**, co zapewni, że będą one uwzględniane już na etapie projektowania i będą integralną częścią procesu uzyskiwania pozwoleń na budowę.

W celu skutecznej integracji wiedzy o zrównoważonym rozwoju, w szczególności przepisów Taksonomii UE, do sylabusów takich kierunków jak budownictwo czy architektura, zaleca się przeprowadzenie analizy zapotrzebowania na specjalistów w branży budowlanej, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji wymaganych przez nowe regulacje środowiskowe. Rekomenduje się również określenie szczegółowego zakresu tematycznego, który powinien obejmować:

- Znajomość Taksonomii UE, w tym technicznych kryteriów kwalifikacji działalności jako zrównoważonej;
- Umiejętność stosowania narzędzi oceny cyklu życia (LCA) zgodnie z normami EN 15978 i Level(s), które są wymagane dla nowych budynków i renowacji;
- Zrozumienie zasad projektowania zgodnego z gospodarką o obiegu zamkniętym, efektywnością energetyczną, ochroną bioróżnorodności, ograniczaniem obecności substancji stwarzających zagrożenie dla zdrowia i środowiska, szczególnie SVHC oraz emisji zanieczyszczeń;
- Wiedzę transdyscyplinarną, łączącą aspekty techniczne z klimatologią, zrównoważonym zarządzaniem chemikaliami, w tym na całym etapie ich życia, analizą ryzyka klimatycznego oraz zarządzaniem zasobami;
- Kompetencje w zakresie raportowania ESG i zgodności z regulacjami finansowymi, które wpływają na dostępność zielonego finansowania dla projektów budowlanych.

Załącznik 1 – Podstawy prawne opracowania

Treść Zasady „nie czyń poważnych szkód” dla celu środowiskowego Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 poprzez ustanowienie technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych[6]:

Tabela 3. Wymogi DNSH dotyczące materiałów budowlanych

Zasada „nie czyń poważnych szkód”	
5) Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola	Elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane przy budowie są zgodne z kryteriami określonymi w dodatku C do niniejszego załącznika.
	Elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane przy budowie, z którymi mieszkańcy mogą mieć kontakt (1), emitują mniej niż 0,06 mg formaldehydu na m ³ materiału lub elementu na podstawie badania zgodnie z warunkami określonymi w załączniku XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 oraz mniej niż 0,001 mg innych rakotwórczych lotnych związków organicznych kategorii 1A i 1B na m ³ materiału lub elementu, co należy ustalić w ramach badań przeprowadzonych zgodnie z normą CEN/EN 16516 (2) i ISO 16000-3:2011 (3) lub innymi równoważnymi znormalizowanymi warunkami badania i metodami oznaczania (4).

- (1) Dotyczy farb i lakierów, paneli sufitu, pokryw podłogowych (w tym powiązanych spoiw i szczeliw), stosowanych wewnątrz pomieszczeń izolacji i obróbki powierzchni (w tym obróbki zapobiegającej wilgoci i pleśni).
- (2) CEN/TS 16516: 2013, „Wyroby budowlane – Ocena uwalniania substancji niebezpiecznych – Określenie emisji do wnętrza budynku”.
- (3) ISO 16000-3:2011, „Powietrze wewnątrz – Część 3: Oznaczanie formaldehydu i innych związków karbonylowych w powietrzu wewnątrz pomieszczeń i w komorze badawczej – Pobieranie próbek metodą aktywną, (wersja z dnia 4.6.2021: <https://www.iso.org/standard/51812.html>). (328)
- (4) Próg emisji rakotwórczych lotnych związków organicznych dotyczy 28-dniowego okresu badania.

[6] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R2139>

Treść dodatku C uległa zmianie od momentu opublikowania jej pierwotnej treści w pierwotnie opublikowanej treści Rozporządzenia (UE) 2021/213 i aktualnie posiada następującą treść (zgodnie z wersją skonsolidowaną z dn. 08/01/2026):

Dodatek C

Ogólne kryteria dotyczące niewyrządzania poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniu i jego kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów

Działalność ta nie prowadzi do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania:

- a) substancji, w postaci samositej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załącznikach I lub II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1021 (1), z wyjątkiem substancji obecnych jako niezamierzone śladowe zanieczyszczenia;
- b) rtęci i związków rtęci, ich mieszanin i produktów z dodatkiem rtęci zgodnie z definicją określoną w art. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/852 (2);
- c) substancji, w postaci samositej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załącznikach I lub II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/590 (3), z wyjątkiem następujących substancji:
 - i) substancji wymienionych w załączniku I do tego rozporządzenia, objętych wyłączeniami na warunkach mających zastosowanie na mocy tego rozporządzenia;
 - ii) substancji wymienionych w załączniku II do tego rozporządzenia, do rodzajów zastosowań dozwolonych dla substancji wymienionych w załączniku II do tego rozporządzenia;
 - iii) substancji wymienionych w załączniku II do tego rozporządzenia, które są stosowane w gaszeniach na pokładzie statków powietrznych lub w systemach ochrony przeciwpożarowej na pokładzie statków powietrznych;
- d) substancji, w postaci samositej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załączniku III do dyrektywy 2011/65/UE, z wyjątkiem substancji, w przypadku których zapewniono pełną zgodność z zastosowaniami wymienionymi w załącznikach III i IV do tej dyrektywy;

- e) substancji, w postaci samositej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załączniku XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (4), z wyjątkiem przypadków, gdy w pełni spełnione są warunki określone w tym załączniku;
- f) substancji, w postaci samositej lub w mieszaninach lub w wyrobach, w stężeniu przekraczającym 0,1 % masy (m/m), spełniających kryteria określone w art. 57 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 oraz zidentyfikowanych zgodnie z art. 59 ust. 1 tego rozporządzenia, na okres co najmniej 18 miesięcy, z wyjątkiem przypadków, w których podmiot ocenił i udokumentował, że na rynku nie są dostępne żadne inne odpowiednie substancje lub technologie alternatywne oraz że są one stosowane w warunkach kontrolowanych.
- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1021 z dnia 20 czerwca 2019 r. dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1021/oj>).
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/852 z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie rtęci oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1102/2008 (Dz.U. L 137 z 24.5.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/852/oj>).
- (3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/590 z dnia 7 lutego 2024 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1005/2009 (Dz.U. L, 2024/590, 20.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/590/oj>).
- (4) Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>).

Treść uprzednio obowiązujących Dodatków C:

Źródło: Rozporządzenie Delegowanego Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r.

Dodatek C

Ogólne kryteria dotyczące nieczynienia poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniu i jego kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów.

Działalność ta nie prowadzi do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania:

- a) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załącznikach I lub II do rozporządzenia (UE) 2019/1021, z wyjątkiem substancji obecnych jako niezamierzone śladowe zanieczyszczenia;
- b) rtęci i związków rtęci, ich mieszanin i produktów z dodatkiem rtęci zgodnie z definicją określoną w art. 2 rozporządzenia (UE) 2017/852;
- c) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załącznikach I lub II do rozporządzenia (WE) 1005/2009;
- d) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2011/65/UE, z wyjątkiem substancji, w których zapewniono pełne przestrzeganie art. 4 ust. 1 tej dyrektywy;
- e) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załączniku XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006, z wyjątkiem przypadków, gdy w pełni spełnione są warunki określone w tym załączniku;
- f) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, spełniających kryteria określone w art. 57 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 i zidentyfikowanych zgodnie z art. 59 ust. 1 tego rozporządzenia, z wyjątkiem przypadków, gdy udowodniono, że ich stosowanie jest niezbędne dla społeczeństwa;
- g) innych substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, które spełniają kryteria określone w art. 57 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006, z wyjątkiem przypadków, gdy udowodniono, że ich stosowanie jest niezbędne dla społeczeństwa.

Źródło: Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2023/2486 z dnia 27 czerwca 2023 r.

Dodatek C

Ogólne kryteria dotyczące niewyrządzania poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniu i jego kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów

Działalność ta nie prowadzi do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania:

- a) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załącznikach I lub II do rozporządzenia (UE)2019/1021, z wyjątkiem substancji obecnych jako niezamierzone śladowe zanieczyszczenia;
- b) rtęci i związków rtęci, ich mieszanin i produktów z dodatkiem rtęci zgodnie z definicją określoną w art. 2 rozporządzenia (UE) 2017/852;
- c) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załącznikach I lub II do rozporządzenia (WE)1005/2009;
- d) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2011/65/UE, z wyjątkiem substancji, w których zapewniono pełne przestrzeganie art. 4 ust. 1 tej dyrektywy;
- e) substancji, w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach, wymienionych w załączniku XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006, z wyjątkiem przypadków, gdy w pełni spełnione są warunki określone w tym załączniku;
- f) substancji, w postaci samoistnej lub w mieszaninach lub w wyrobach, w stężeniu przekraczającym 0,1 % masy (m/m), spełniających kryteria określone w art. 57 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 oraz zidentyfikowanych zgodnie z art. 59 ust. 1 tego rozporządzenia przez okres co najmniej 18 miesięcy, z wyjątkiem przypadków, w których podmiot oceni i udokumentuje, że na rynku nie są dostępne żadne inne odpowiednie substancje lub technologie alternatywne oraz że są one stosowane w warunkach kontrolowanych (1).

Ponadto działalność nie prowadzi do wytwarzania, obecności w produkcie lub wyniku końcowym lub do wprowadzania do obrotu innych substancji, zarówno w postaci samoistnej, jak i w mieszaninach lub w wyrobach, w stężeniu przekraczającym 0,1 % masy (m/m), które spełniają kryteria rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 w jednej z klas lub kategorii zagrożenia wymienionych w art. 57 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006, z wyjątkiem przypadków, w których podmiot oceni i udokumentuje, że na rynku nie są dostępne żadne inne odpowiednie substancje lub technologie alternatywne oraz że są one stosowane w warunkach kontrolowanych (2).

- (1) Po opublikowaniu zasad horyzontalnych dotyczących nieodzownych zastosowań substancji chemicznych Komisja dokona przeglądu wyjątków od zakazu produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji, o których mowa w lit. f).
- (2) Po opublikowaniu zasad horyzontalnych dotyczących nieodzownych zastosowań substancji chemicznych Komisja dokona przeglądu wyjątków od zakazu produkcji, obecności w produkcie lub wyniku końcowym lub wprowadzania do obrotu substancji, o których mowa niniejszym akapicie.

Załącznik 2 – Zakres wymagań zasady „nie czyn poważnych szkód” dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola

Tabela 4. Wymogi DNSH dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola w odniesieniu do różnych działalności

Lp.	Działalności gospodarcze sektora budownictwo i działalność związana z obsługą rynku nieruchomości wymienione w Taksonomii UE	Czy dla danej działalności obowiązuje zasada „nie czyn poważnych szkód” dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola oraz w jakim zakresie? (za podstawę przyjmuje się treść wymagania dla działalności Budowa nowych budynków)	Czy obowiązuje kryterium emisji formaldehydu oraz innych rakotwórczych LZO kat. 1A i 1B oraz kryterium opisane w dodatku C?
1.	Budowa nowych budynków	Tak, pełna treść	Tak
2.	Renowacja istniejących budynków	Tak, z pominięciem zakresu dot. terenów potencjalnie zanieczyszczonych	Tak
3.	Montaż, konserwacja i naprawa sprzętu zwiększającego efektywność energetyczną	Tak, treść zmodyfikowana: • Elementy budynków i materiały budowlane są zgodne z kryteriami określonymi w dodatku C. • W przypadku zastosowania dodatkowej izolacji termicznej w istniejących przegrodach zewnętrznych wykwalifikowany specjalista posiadający przeszkolenie z zakresu kontroli zawartości azbestu przeprowadza badanie stanu budynku zgodnie z prawem krajowym. Wszystkie czynności związane z usuwaniem otulin zawierających lub mogących zawierać azbest, łamaniem lub mechanicznym przewiercaniem, przykręcaniem lub usuwaniem izolacyjnych płyt, paneli i innych materiałów zawierających azbest muszą być wykonywane przez odpowiednio przeszkolony personel, z uwzględnieniem kontroli stanu ich zdrowia przed realizacją takich prac oraz w trakcie i po ich realizacji, zgodnie z prawem krajowym.	Wyłącznie dodatek C

Tabela 4. Wymogi DNSH dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola w odniesieniu do różnych działalności c.d.

Lp.	Działalności gospodarcze sektora budownictwo i działalność związana z obsługą rynku nieruchomości wymienione w Taksonomii UE	Czy dla danej działalności obowiązuje zasada „nie czyn poważnych szkód” dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola oraz w jakim zakresie? (za podstawę przyjmuje się treść wymagania dla działalności Budowa nowych budynków)	Czy obowiązuje kryterium emisji formaldehydu oraz innych rakotwórczych LZO kat. 1A i 1B oraz kryterium opisane w dodatku C?
4.	Montaż, konserwacja i naprawa stacji ładowania pojazdów elektrycznych w budynkach (i na parkingach przy budynkach)	N/D	Nie
5.	Montaż, konserwacja i naprawa instrumentów i urządzeń do pomiaru, regulacji i kontroli charakterystyki energetycznej budynku	N/D	Nie
6.	Montaż, konserwacja i naprawa systemów technologii energii odnawialnej	N/D	Nie
7.	Nabywanie i prawo własności budynków	N/D	Nie
8.	Rozbiórka i burzenie budynków i innych konstrukcji	Tak, ale wyłącznie w zakresie redukcji emisji hałasu, kurzu i zanieczyszczeń w trakcie prac związanych z rozbiórką i burzeniem	Nie

Tabela 4. Wymogi DNSH dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola w odniesieniu do różnych działalności c.d.

Lp.	Działalności gospodarcze sektora budownictwo i działalność związana z obsługą rynku nieruchomości wymienione w Taksonomii UE	Czy dla danej działalności obowiązuje zasada „nie czyn poważnych szkód” dla celu Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola oraz w jakim zakresie? (za podstawę przyjmuje się treść wymagania dla działalności Budowa nowych budynków)	Czy obowiązuje kryterium emisji formaldehydu oraz innych rakotwórczych LZO kat. 1A i 1B oraz kryterium opisane w dodatku C?
9.	Utrzymanie dróg i autostrad	Tak, zmodyfikowany zakres: - Wprowadzono środki służące redukcji emisji hałasu, wibracji, kurzu i zanieczyszczeń w trakcie robót budowlanych lub konserwacyjnych. - Przy wyborze rodzajów nawierzchni drogowych preferuje się nawierzchnie drogowe o obniżonym poziomie hałasu zgodnie z kompleksowym kryterium B7 „minimalne wymagania w zakresie projektowania nawierzchni o obniżonym poziomie hałasu” w ramach Unijnych kryteriów zielonych zamówień publicznych w zakresie projektowania, budowy i utrzymania dróg(131) oraz mając na uwadze nawierzchnie drogowe o obniżonym poziomie hałasu jako priorytet dla wszystkich dróg objętych zakresem dyrektywy 2002/49/WE.	Nie
10.	Zastosowanie betonu w inżynierii lądowej	Tak, pełna treść z dodatkowym wymaganiem: W stosownych przypadkach, mając na uwadze wrażliwość dotkniętego obszaru, w szczególności ze względu na liczebność dotkniętej ludności i fauny, poziom hałasu i wibracji wynikający z budowy, użytkowania i utrzymania infrastruktury zostaje ograniczony dzięki planowaniu akustycznemu, w tym stosowaniu otwartych wykopów, ekranów akustycznych lub innego rodzaju stosowanych środków zgodnie z wymaganiami dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (148).	Tak

Załącznik 3 – Wyjątek „nieodzownego zastosowania”

Przy weryfikacji możliwości zastosowania wyjątku „nieodzownego zastosowania” należy wziąć pod uwagę trzy warunki:

1. Nieodzowność zastosowania
2. Brak dostępnych innych odpowiednich substancji lub technologii
3. Zastosowanie substancji szczególnie niebezpiecznych w warunkach kontrolowanych

Należy zaznaczyć, że dana substancja może być uznana za nieodzowną, jeśli jest zastosowana do konkretnego celu oraz jednocześnie niespełniającą tego kryterium przy innym zastosowaniu. Zatem analiza i udokumentowanie powinno być każdorazowo wykonane dla danego, specyficznego zastosowania. **Rysunek 1** przedstawia kroki takiej oceny dla konkretnego zastosowania danej substancji.

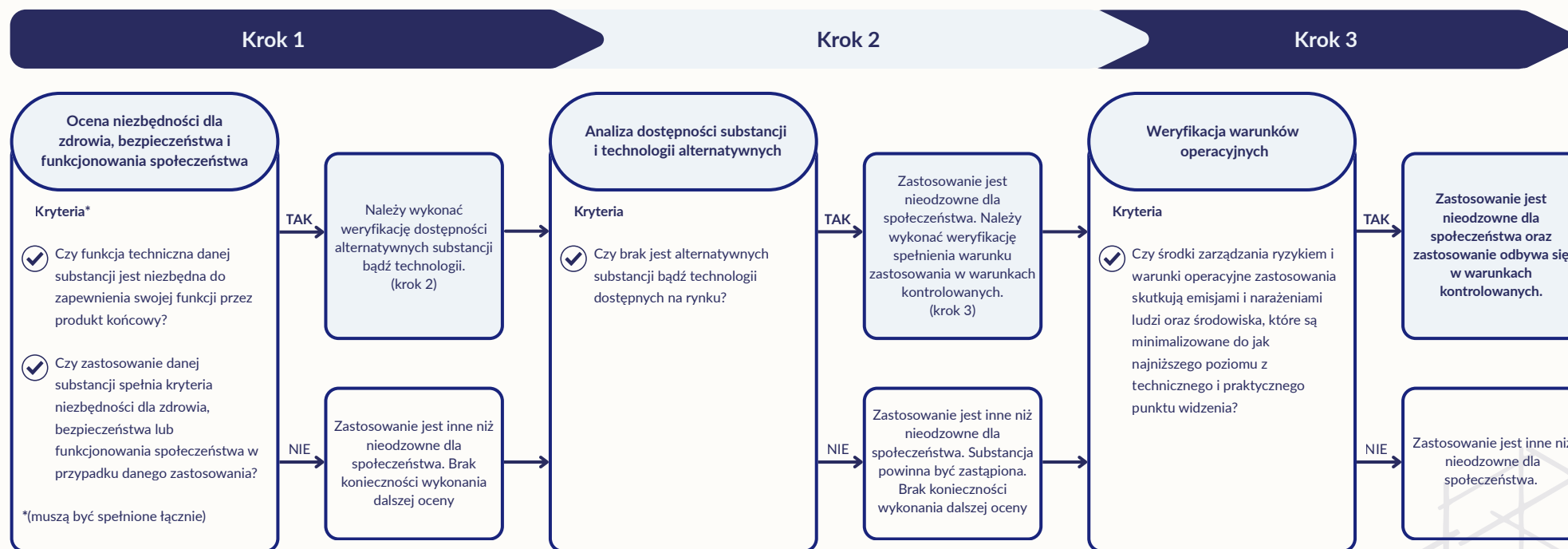
Warunek niezbędności

Warunek niezbędności zastosowania został szczegółowo opisany w dokumencie *Komunikat Komisji Wytyczne w sprawie kryteriów i zasad dotyczących koncepcji „nieodzownego zastosowania” w odniesieniu do prawodawstwa UE związanego z chemikaliami (C/2024/2894)* i obejmuje dwa kryteria:

1. stosowanie jest niezbędne dla zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społeczeństwa
2. istnieją akceptowalne rozwiązania alternatywne.

Załącznik 3 – Wyjątek “nieodzownego zastosowania”

Rysunek 1. Schemat postępowania dla wyjątku “nieodzownego zastosowania”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Komunikatu Komisji Wytyczne w sprawie kryteriów i zasad dotyczących koncepcji „nieodzownego zastosowania” w odniesieniu do prawodawstwa UE związanego z chemikaliami (C/2024/2894)

Powyższy warunek podaje kategorie zastosowań, które można uznać za niezbędne dla społeczeństwa:

Tabela 5. Kategorie zastosowań uznane za niezbędne dla społeczeństwa

Kategoria	Zastosowanie
Niezbędne dla zdrowia lub bezpieczeństwa	• zapobieganie chorobom i innym dolegliwościom zdrowotnym oraz ich monitorowanie lub leczenie • utrzymanie podstawowych warunków dla życia i zdrowia ludzi i zwierząt • zarządzanie kryzysami zdrowotnymi i sytuacjami nadzwyczajnymi • zapewnienie bezpieczeństwa osób • zapewnienie bezpieczeństwa publicznego
Niezbędne dla funkcjonowania społeczeństwa	• zapewnienie zasobów lub usług, które muszą pozostać dostępne, aby umożliwić funkcjonowanie społeczeństwa (np. zapewnianie dostaw energii i surowców krytycznych lub odporności na zakłócenia w dostawach) • zarządzanie ryzykiem społecznym i wpływem kryzysów naturalnych i klęsk żywiołowych • ochrona i odbudowa środowiska naturalnego • prowadzenie badań naukowych i rozwojowych • ochrona dziedzictwa kulturowego

Źródło: Komunikat Komisji Wytyczne w sprawie kryteriów i zasad dotyczących koncepcji „nieodzownego zastosowania” w odniesieniu do prawodawstwa UE związanego z chemikaliami (C/2024/2894)

Powyższe zastosowania są szczegółowo opisane w Komunikacie.

Warunek braku odpowiednich rozwiązań alternatywnych

Komisja Europejska określiła warunki, jakie należy spełnić, by wykazać ten warunek w Zawiadomieniu Komisji w sprawie interpretacji i wykonania niektórych przepisów prawnych aktu delegowanego w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju w dziedzinie środowiska, aktu delegowanego w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zmiany klimatu oraz aktu delegowanego określającego obowiązki w zakresie ujawniania informacji dotyczących unijnej systematyki (C/2025/1373).

Alternatywę dla substancji uznaje się za „odpowiednią”, jeżeli spełnione są wszystkie następujące cztery kryteria:

- **rozwiązanie alternatywne jest bezpieczniejsze** (co oznacza, że jego stosowanie powoduje mniejsze ryzyko dla zdrowia ludzkiego i środowiska w porównaniu z ryzykiem wynikającym ze stosowania danej substancji),
- **rozwiązanie alternatywne jest technicznie wykonalne** (co oznacza, że zapewnia funkcjonalność i poziom wydajności technicznej niezbędne do jego stosowania),
- **rozwiązanie alternatywne jest wykonalne dla podmiotu gospodarczego pod względem ekonomicznym** (co oznacza, że jego stosowanie nie wywołuje negatywnych skutków gospodarczych na taką skalę, która zagrażałaby rentowności działalności związanej ze stosowaniem, w odniesieniu do której wystąpiono o zwolnienie), oraz
- **rozwiązanie alternatywne jest dostępne**, co oznacza, że należy przeprowadzić analizę rozwiązań alternatywnych pod kątem zdolności produkowania substancji alternatywnych i wykonalności technologii alternatywnych, a także w świetle przesłanek prawnych i faktycznych ich wprowadzania do obrotu.

Dodatkowo, *Komunikat Komisji Wytyczne w sprawie kryteriów i zasad dotyczących koncepcji „nieodzownego zastosowania” w odniesieniu do prawodawstwa UE związanego z chemikaliami (C/2024/2894)* wskazuje na społeczną perspektywę akceptowalności danego rozwiązania alternatywnego:

Akceptowalnymi rozwiązaniami alternatywnymi są substancje, materiały, technologie, procesy lub produkty, które ze społecznego punktu widzenia:

- (I) są w stanie zapewnić funkcję i poziom wydajności możliwe do zaakceptowania przez społeczeństwo jako zapewniające oczekiwaną usługę w wystarczającym stopniu;

ORAZ

- (II) są bezpieczniejsze (ich ogólne ryzyko chemiczne dla zdrowia ludzi lub zwierząt oraz dla środowiska w całym cyklu życia jest mniejsze w porównaniu z najbardziej szkodliwą substancją).

Źródło: Komunikat Komisji Wytyczne w sprawie kryteriów i zasad dotyczących koncepcji „nieodzownego zastosowania” w odniesieniu do prawodawstwa UE związanego z chemikaliami (C/2024/2894), s.5

Warto podkreślić, że koncepcja niezbędnego zastosowania ma na celu wzmocnienie ochrony zdrowia i środowiska poprzez przyspieszenie procesu eliminacji najbardziej szkodliwych substancji, z wyjątkiem tych, które są rzeczywiście nieodzowne.

W przypadkach, gdy ich użycie jest uzasadnione, koncepcja zakłada zapewnienie czasu na znalezienie bezpieczniejszych alternatyw.

Istotne jest, że celem nie jest ocena, czy dana substancja, produkt, grupa produktów lub usługa są niezbędne z punktu widzenia całego społeczeństwa, ani czy ich zastosowanie jest postrzegane jako konieczne przez pojedynczego konsumenta czy przedsiębiorstwo.

Brak dostępnych rozwiązań alternatywnych można wykazać w następujący sposób:

1. Substancje z załącznika XIV rozporządzenia REACH

Jeśli dana substancja (np. wymieniona w lit. f) dodatku C) znajduje się w załączniku XIV i podmiot uzyskał zezwolenie na jej stosowanie, to samo zezwolenie stanowi dowód na brak odpowiednich alternatyw. W takim przypadku nie ma potrzeby przeprowadzania dodatkowej oceny zgodności z kryterium braku alternatyw.

Wymagana dokumentacja powinna zawierać:

- numer zezwolenia,
- decyzję o jego udzieleniu,
- dokumenty potwierdzające spełnienie warunków określonych w decyzji.

Jeśli wniosek o zezwolenie został złożony przed upływem terminu wskazanego w załączniku XIV, podmiot również nie musi prowadzić dalszej oceny – do czasu wydania decyzji może przedstawić analizę alternatyw zawartą we wniosku. W przypadku, gdy Komitet ds. Analiz Społeczno-Ekonomicznych (SEAC) wydał opinię potwierdzającą brak alternatyw, można ją również załączyć.

2. Pozostałe przypadki

Dotyczy to:

- zastosowań substancji z załącznika XIV, które nie wymagają zezwolenia,
- substancji z listy kandydackiej (zgodnie z art. 59 ust. 1 REACH),

W tych przypadkach należy przeprowadzić ocenę dostępnych alternatyw i udokumentować jej wyniki. Należy zatem:

- przedstawić zestawienie dostępnych substancji i technologii alternatywnych oraz uzasadnić ich nieprzydatność względem co najmniej jednego z czterech kryteriów:
 - brak większego bezpieczeństwa,
 - niewykonalność techniczna,
 - niewykonalność ekonomiczna dla danego podmiotu,
 - brak dostępności na rynku UE.

- można skorzystać z wytycznych ECHA dotyczących analizy alternatyw w kontekście wniosków o zezwolenie - Poradnik dotyczący przygotowania wniosku o udzielenie zezwolenia ECHA. Szczególnie pomocne będą następujące sekcje:
 - **3.6** – ocena wykonalności technicznej,
 - **3.7.1** – porównanie poziomów ryzyka,
 - **3.8** – ocena wykonalności ekonomicznej,
 - **3.10** – wnioski dotyczące przydatności i dostępności alternatyw.

Warunek zastosowania w kontrolowanych warunkach

- Komisja Europejska określiła warunki, jakie należy spełnić, by wykazać w jaki sposób spełniony jest warunek stosowania danej substancji w warunkach kontrolowanych w *Zawiadomieniu Komisji w sprawie interpretacji i wykonania niektórych przepisów prawnych aktu delegowanego w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju w dziedzinie środowiska, aktu delegowanego w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zmiany klimatu oraz aktu delegowanego określającego obowiązki w zakresie ujawniania informacji dotyczących unijnej systematyki (C/2025/1373)*.
- Substancja uznawana jest za stosowaną w warunkach kontrolowanych, gdy ryzyko wynikające ze sposobu jej użycia i narażenia zostało ocenione, a następnie odpowiednio zarządzane poprzez wdrożenie środków ograniczających emisje i ekspozycję.
- Aby spełnić kryteria zwolnienia dotyczącego ‘warunków kontrolowanych’, podmioty muszą przedstawić dokumentację potwierdzającą, że posiadają skuteczne procedury oceny i zarządzania ryzykiem, zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.
- Jeśli podmiot przeprowadził ocenę ryzyka zgodnie z odpowiednimi wymaganiami prawnymi i wdrożył wynikające z niej środki zarządzania ryzykiem, a także odpowiednio je udokumentował, taka dokumentacja może być uznana za dowód zgodności.

W zależności od rodzaju zastosowania i właściwości substancji, zgodność z ‘warunkami kontrolowanymi’ może być wykazana m.in. poprzez:

- sporządzenie raportu bezpieczeństwa chemicznego oraz wdrożenie środków zarządzania ryzykiem zgodnie z art. 14 rozporządzenia REACH;
- zastosowanie środków określonych w art. 5 ust. 5 i art. 10 ust. 1 dyrektywy 2004/37/WE dotyczącej ochrony pracowników przed czynnikami rakotwórczymi, mutagennymi i reprotoksycznymi;
- wdrożenie środków wynikających z art. 15 dyrektywy 2010/75/UE, dotyczących emisji i parametrów technicznych opartych na najlepszych dostępnych technikach (BAT), jeśli substancja objęta jest konkluzjami BAT lub dokumentem BREF.

Domyślnie uznaje się, że warunki zwolnienia są spełnione, jeśli podmiot zapewnia zgodność z wymaganiami art. 18 ust. 4 rozporządzenia REACH dotyczącymi ‘ściśle kontrolowanych warunków’ i potrafi to udokumentować.

W przypadku substancji wymienionych w załączniku XIV do rozporządzenia REACH, dla których udzielono zezwolenia, spełnienie warunków tego zezwolenia oraz wymagań określonych w art. 60 ust. 10 rozporządzenia REACH uznaje się za wystarczające do wykazania zgodności z kryterium stosowania w warunkach kontrolowanych dla objętych nim zastosowań.

Załącznik 4 – Pytania i odpowiedzi Komisji Europejskiej

1. ZAWIADOMIENIE KOMISJI nr C/2023/267

119. Zasada „nie czynić poważnych szkód” w odniesieniu do zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w działalności „Budowa nowych budynków” opisanej w sekcji 7.1 wymaga zapewnienia zgodności z kryteriami określonymi w dodatku C. Czy zgodność z dodatkiem C jest już zapewniona poprzez zgodność z przepisami Unii, o których mowa w kryteriach dotyczących nieczynienia poważnych szkód w sekcji 7.1, czy też należy uwzględnić inne kwestie?

Pełna zgodność z przepisami wymienionymi w dodatku C (tj. rozporządzeniami (UE) 2019/1021, 2017/852, 2009/1005, 1907/2006 oraz dyrektywą 2011/65/UE) nie wystarczy na potrzeby spełnienia ogólnych kryteriów dotyczących nieczynienia poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów określonych w dodatku C. Odniesienie do przepisów UE w tym dodatku identyfikuje substancje wchodzące w zakres ogólnych kryteriów nieczynienia poważnych szkód. Wymagania, jakie muszą zostać spełnione w odniesieniu do tych chemikaliów, są określone w samym dodatku C.

120. Budowa budynków wiąże się z wykorzystaniem tysięcy substancji lub produktów pochodzących od bardzo szerokiego spektrum dostawców, przy czym te substancje lub produkty same zawierają komponenty pochodzące od osób trzecich. Zgromadzenie takiej masy informacji może być bardzo trudne. Czy istnieje metodyka lub ścieżka zgodności, które mogłyby zostać wskazane na potrzeby zapewnienia zgodności z dodatkiem C?

Wszystkie warunki określone w dodatku C, tj. lit. a)-g) mają zastosowanie, ilekroć występuje odniesienie do dodatku C.

Nie istnieje uproszczony wykaz substancji odnoszący się do wyrobów budowlanych i elementów budynków. Niemniej jednak substancje określone w lit. a)–e) kryteriów dotyczących nieczynienia poważnych szkód są wymienione w odpowiednich przepisach przywołanych rozporządzeń.

Lista substancji objętych lit. f) jest dostępna do wglądu na liście kandydackiej substancji wzbudzających szczególnie duże obawy zarządzanej przez Europejską Agencję Chemikaliów, zgodnie z art. 59 ust. 10 rozporządzenia REACH. Lista kandydacka jest dostępna w internecie.

Substancje objęte lit. g) można znaleźć w kilku źródłach, w zależności od tego, w której literze art. 57 rozporządzenia REACH są one ujęte:

- Jeżeli chodzi o rozporządzenie REACH art. 57 lit. a)–c): jednym ze źródeł jest wykaz dotyczący klasyfikacji i oznakowania zarządzany przez Europejską Agencję Chemikaliów zgodnie z art. 42 rozporządzenia CLP. Wykaz zawiera informacje na temat klasyfikacji substancji pod względem zagrożenia, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. a)–c) rozporządzenia REACH. W wykazie umieszczone są substancje na podstawie zharmonizowanej klasyfikacji (ocena przeprowadzona przez właściwe organy i zakończona), jak również na podstawie samoklasyfikacji (ocena przeprowadzona i zakończona przez daną branżę). Wykaz dotyczący klasyfikacji i oznakowania dostępny jest w internecie pod adresem: Baza danych wykazu C&L – ECHA – na stronie <https://chem.echa.europa.eu/>
- Jeżeli chodzi o rozporządzenie REACH art. 57 lit. d)–f): Kategorie zagrożeń wymienione w tych literach nie są jeszcze objęte bazą danych wykazu C&L. ECHA zarządza wykazami substancji podlegających ocenie za pomocą nieformalnych grup ekspertów ECHA. Wykazy zawierają informacje dotyczące substancji, które mogą spełniać kryteria określone w art. 57 lit. d)–f) rozporządzenia REACH, jak również substancji, które prawdopodobnie nie spełniają tych kryteriów lub substancji będących w trakcie oceny. Wykaz substancji poddanych ocenie trwałości, zdolności do bioakumulacji i toksyczności zawiera informacje na temat tych właściwości substancji, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. d)–e) rozporządzenia REACH. Wykaz jest dostępny w internecie pod adresem: <https://echa.europa.eu/pbt>

Wykaz poddanych ocenie substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego zawiera informacje na temat tych właściwości substancji, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. f) rozporządzenia REACH. Wykaz jest dostępny w internecie pod adresem: <https://echa.europa.eu/ed-assessment>

Zgodnie z zobowiązaniem dotyczącym strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności Komisja przygotowuje włączenie nowych klas zagrożeń (w tym substancji trwałych, wykazujących zdolność do bioakumulacji i toksyczność (PBT), substancji bardzo trwałych i wykazujących bardzo dużą zdolność do bioakumulacji (vPvB) oraz substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego (ED)) do rozporządzenia CLP (WE) nr 1272/2008. Jeżeli klasy zagrożeń zostaną włączone do rozporządzenia CLP, i gdy to nastąpi, w bazie danych wykazu C&L będą stopniowo ujmowane informacje na temat klasyfikacji substancji pod względem zagrożenia objęte dodatkiem C lit. g).

176. Jak należy stosować kryteria określone w dodatku C lit. d), e) i f)?

W świetle ogólnych kryteriów dotyczących nieczynienia poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów określone w dodatku C do załącznika I do aktu delegowanego taka działalność nie powoduje poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, jeżeli działalność ta nie prowadzi do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania dwóch grup substancji (w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach).

Do substancji tych należą (zgodnie z lit. f) i g)):

- substancje spełniające kryteria określone w art. 57 rozporządzenia REACH i zidentyfikowane zgodnie z art. 59 ust. 1 tego rozporządzenia (tj. substancje zidentyfikowane jako wzbudzające szczególnie duże obawy i umieszczone na „kandydackiej liście” zgodnie z rozporządzeniem REACH), z wyjątkiem przypadków, gdy udowodniono, że ich stosowanie jest niezbędne dla społeczeństwa;
- inne substancje spełniające kryteria określone w art. 57 rozporządzenia REACH (tj. substancje spełniające kryteria dotyczące substancji wzbudzających szczególnie duże obawy), z wyjątkiem przypadków, gdy udowodniono, że ich stosowanie jest niezbędne dla społeczeństwa.

Aby zastosować pojęcie „stosowanie niezbędne dla społeczeństwa”, należy ustalić, czy pojęcie to ma zastosowanie, tj. czy działalność gospodarcza prowadzi do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji określonych w lit. f) lub g) (tj. substancji zidentyfikowanych jako substancje wzbudzające szczególnie duże obawy oraz substancji spełniających kryteria dotyczące substancji wzbudzających szczególnie duże obawy). Informacje te należy uzyskać za pośrednictwem łańcucha dostaw.

Zgodnie ze zobowiązaniem zawartym w strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności Komisja opracowuje dokument horyzontalny w celu określenia kryteriów na potrzeby niezbędnych zastosowań, aby zagwarantować, że najbardziej szkodliwe chemikalia są dozwolone tylko wtedy, gdy ich stosowanie jest niezbędne dla zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społeczeństwa oraz jeżeli nie istnieją alternatywy, które byłyby akceptowalne z punktu widzenia środowiska i zdrowia. Ma to na celu spójne określenie kryteriów we wszystkich przepisach UE oraz wyjaśnienie sposobu oceny czy zastosowania chemikaliów są niezbędne dla społeczeństwa.

W opracowaniu tym wzięto pod uwagę kryteria na potrzeby niezbędnych zastosowań przewidziane w protokole montreal skim, przy czym dostosowano je tak, aby były możliwe do wykorzystania w odniesieniu do całego dorobku prawnego UE w dziedzinie chemikaliów. Komisja zamierza ukończyć to opracowanie na początku 2023 r.

Zgodność z dodatkiem C lit. d) ma zastosowanie wyłącznie w zakresie dyrektywy 2011/65/UE (dyrektywy RoHS). Zakres dyrektywy RoHS określono w art. 2 tej dyrektywy, np. wyłączone są z niego wielkogabarytowe stałe instalacje lub środki transportu osób lub towarów, z wyłączeniem elektrycznych pojazdów dwukołowych, które nie posiadają homologacji.

177. Czy to samo ograniczenie dotyczące elementów budynków i materiałów budowlanych, co w przypadku działalności w sekcjach 7.1 („Budowa nowych budynków”) i 7.2 („Renowacja istniejących budynków”) w odniesieniu do formaldehydu i innych rakotwórczych lotnych związków organicznych kategorii 1A i 1B („[...] z którymi mieszkańcy mają kontakt [...]”) ma zastosowanie do wykazania zgodności?

W celu wykazania zgodności z wymogami kryteriów dotyczących nieczynienia poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, które określono w sekcjach 7.1 i 7.2, elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane przy budowie, z którymi mieszkańcy mogą mieć kontakt, powinny spełniać dwa warunki:

- te elementy budynków i materiały budowlane nie zawierają substancji wskazanych w dodatku C. Jest to warunek ogólny i można go osiągnąć, zwracając się do dostawców o udzielenie informacji na temat obecności danej substancji w produkcji, materiałach i wyrobach. Jeżeli substancja określona w dodatku C lit. f) i g) jest obecna, przedstawia się dowód na potwierdzenie, że jej stosowanie jest niezbędne dla społeczeństwa;
- w przypadku stosowania formaldehydu, substancji uwalniających formaldehyd lub lotnych organicznych substancji rakotwórczych – a zastosowania te są niezbędne dla społeczeństwa – stosowanie tych substancji powinno spełniać wartości graniczne emisji określone w akapicie drugim kryteriów dotyczących nieczynienia poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli. Spełnienie tych wartości granicznych emisji musi zostać zweryfikowane na podstawie badania.

178. Czy w szczególności, jeżeli chodzi o zgodność z rozporządzeniem REACH i CLP, istnieje konkretny, skrócony wykaz substancji zanieczyszczających, których należy unikać, które należy ograniczyć w przypadku wyrobów budowlanych i elementów budynków, czy też wyżej wymienione przepisy muszą być stosowane w całości w odniesieniu do wyrobów budowlanych i elementów budynków? Jeżeli istnieje, to jakie ogólnounijne dostępne dane/wykaz produktów w odniesieniu do zgodności produktów można wykorzystać w tym celu?

Wszystkie warunki określone w dodatku C, tj. lit. a)–g), mają zastosowanie w każdym przypadku, w którym w kryteriach dotyczących nieczynienia poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli występuje odniesienie do dodatku C. Nie istnieje uproszczony wykazu substancji odnoszący się do wyrobów budowlanych i elementów budynków. Niemniej jednak substancje określone w lit. a)–e) kryteriów dotyczących nieczynienia poważnych szkód są wymienione w odpowiednich artykułach lub załącznikach przywołanych rozporządzeń.

Lista substancji objętych lit. f) jest dostępna do wglądu na liście kandydackiej substancji wzбудzających szczególnie duże obawy zarządzanej przez Europejską Agencję Chemikaliów zgodnie z art. 59 ust. 10 rozporządzenia REACH. Lista kandydacka jest dostępna w internecie pod adresem: Lista kandydacka substancji stanowiących bardzo duże zagrożenie, oczekujących na pozwolenie – ECHA (europa.eu). Substancje objęte lit. g) można znaleźć w kilku źródłach, w zależności od tego, w której literze art. 57 rozporządzenia REACH są one ujęte:

- Jeżeli chodzi o rozporządzenie REACH art. 57 lit. a)–c): jednym ze źródeł jest wykaz dotyczący klasyfikacji i oznakowania zarządzany przez Europejską Agencję Chemikaliów zgodnie z art. 42 rozporządzenia CLP. Wykaz zawiera informacje na temat klasyfikacji substancji pod względem zagrożenia, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. a)–c) rozporządzenia REACH. W wykazie umieszczone są substancje na podstawie zharmonizowanej klasyfikacji (ocena przeprowadzona przez właściwe organy i zakończona), jak również na podstawie samoklasyfikacji (ocena przeprowadzona i zakończona przez daną branżę). Wykaz dotyczący klasyfikacji i oznakowania dostępny jest w internecie pod adresem: Baza danych wykazu C&L – ECHA – na stronie <https://chem.echa.europa.eu/>.

- Jeżeli chodzi o rozporządzenie REACH art. 57 lit. d)–f): Kategorie zagrożeń wymienione w tych literach nie są jeszcze objęte bazą danych wykazu C&L. ECHA zarządza wykazami substancji podlegających ocenie za pomocą nieformalnych grup ekspertów ECHA. Wykazy zawierają informacje dotyczące substancji, które mogą spełniać kryteria określone w art. 57 lit. d)–f) rozporządzenia REACH, jak również substancji, które prawdopodobnie nie spełniają tych kryteriów lub substancji będących w trakcie oceny. Wykaz substancji poddanych ocenie trwałości, zdolności do bioakumulacji i toksyczności zawiera informacje na temat tych właściwości substancji, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. d)–e) rozporządzenia REACH. Wykaz jest dostępny w internecie pod adresem: <https://echa.europa.eu/pbt>

Wykaz poddanych ocenie substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego zawiera informacje na temat tych właściwości substancji, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. f) rozporządzenia REACH. Wykaz jest dostępny w internecie pod adresem: <https://echa.europa.eu/ed-assessment>

Zgodnie z zobowiązaniem dotyczącym strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności Komisja przygotowuje włączenie nowych klas zagrożeń (w tym substancji trwałych, wykazujących zdolność do bioakumulacji i toksyczność (PBT), substancji bardzo trwałych i wykazujących bardzo dużą zdolność do bioakumulacji (vPvB) oraz substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego (ED)) do rozporządzenia CLP (WE) nr 1272/2008. Jeżeli klasy zagrożeń zostaną włączone do rozporządzenia CLP, i gdy to nastąpi, w bazie danych wykazu C&L będą stopniowo ujmowane informacje na temat klasyfikacji substancji pod względem zagrożenia objęte dodatkiem C lit. g).

179. Lit. g) w dodatku C wydaje się podobna do lit. f). Czy ma to na celu rozszerzenie zakresu na inne substancje, które nie są obecnie brane pod uwagę, a jeśli tak, to w jaki sposób powinno mieć ono zastosowanie?

Kryterium wskazane w lit. g) ma na celu rozszerzenie wykazu potencjalnych substancji podlegających dodatkowi C. Kryterium to służy zidentyfikowaniu substancji – w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach – które spełniają kryteria określone w art. 57 rozporządzenia REACH, ale nie zostały jeszcze umieszczone na liście kandydackiej dotyczącej możliwego uwzględnienia w załączniku XIV do tego rozporządzenia. W każdym przypadku, w którym substancja spełnia kryteria przewidziane w art. 57 rozporządzenia REACH, ale nie została jeszcze umieszczona na liście kandydackiej do ewentualnego uwzględnienia w załączniku XIV, substancja ta podlega kryterium określonemu w lit. g).

Substancje objęte lit. g) można znaleźć w kilku źródłach, w zależności od tego, w której literze art. 57 rozporządzenia REACH są one ujęte:

- Jeżeli chodzi o rozporządzenie REACH art. 57 lit. a)–c): jednym ze źródeł jest wykaz dotyczący klasyfikacji i oznakowania zarządzany przez Europejską Agencję Chemikaliów zgodnie z art. 42 rozporządzenia CLP. Wykaz zawiera informacje na temat klasyfikacji substancji pod względem zagrożenia, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. a)–c) rozporządzenia REACH. W wykazie umieszczone są substancje na podstawie zharmonizowanej klasyfikacji (ocena przeprowadzona przez właściwe organy i zakończona), jak również na podstawie samoklasyfikacji (ocena przeprowadzona i zakończona przez daną branżę). Wykaz dotyczący klasyfikacji i oznakowania dostępny jest w internecie pod adresem: Baza danych wykazu C&L – ECHA – na stronie europa.wu
- Jeżeli chodzi o rozporządzenie REACH art. 57 lit. d)–f): Kategorie zagrożeń wymienione w tych literach nie są jeszcze objęte bazą danych wykazu C&L. ECHA zarządza wykazami substancji podlegających ocenie za pomocą nieformalnych grup ekspertów ECHA.

Wykazy zawierają informacje dotyczące substancji, które mogą spełniać kryteria określone w art. 57 lit. d)–f) rozporządzenia REACH, jak również substancji, które prawdopodobnie nie spełniają tych kryteriów lub substancji będących w trakcie oceny. Wykaz substancji poddanych ocenie trwałości, zdolności do bioakumulacji i toksyczności zawiera informacje na temat tych właściwości substancji, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. d)–e) rozporządzenia REACH. Wykaz jest dostępny w internecie pod adresem: <https://echa.europa.eu/pbt>

Wykaz poddanych ocenie substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego zawiera informacje na temat tych właściwości substancji, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. f) rozporządzenia REACH. Wykaz jest dostępny w internecie pod adresem: <https://echa.europa.eu/ed-assessment>.

Zgodnie z zobowiązaniem dotyczącym strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności Komisja przygotowuje włączenie nowych klas zagrożeń (w tym substancji trwałych, wykazujących zdolność do bioakumulacji i toksyczność (PBT), substancji bardzo trwałych i wykazujących bardzo dużą zdolność do bioakumulacji (vPvB) oraz substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego (ED)) do rozporządzenia CLP (WE) nr 1272/2008. Jeżeli klasy zagrożeń zostaną włączone do rozporządzenia CLP, i gdy to nastąpi, w bazie danych wykazu C&L będą stopniowo ujmowane informacje na temat klasyfikacji substancji pod względem zagrożenia objęte dodatkiem C lit. g).

180. Czy ogólne kryteria dotyczące nieczynienia poważnych szkód określone w dodatku C obejmują proces produkcyjny? W jaki sposób przedsiębiorstwa postępują z wykazem substancji przedstawionym w dodatku C lit. g), jeśli chodzi o spełnienie wymogów związanych z oceną zgodności?

Tak, proces produkcyjny podlega kryteriom określonym w dodatku C.

Substancje objęte lit. g) można znaleźć w kilku źródłach, w zależności od tego, w której literze art. 57 rozporządzenia REACH są one ujęte:

Jeżeli chodzi o rozporządzenie REACH art. 57 lit. a)–c): jednym ze źródeł jest wykaz dotyczący klasyfikacji i oznakowania zarządzany przez Europejską Agencję Chemikaliów zgodnie z art. 42 rozporządzenia CLP.

Wykaz zawiera informacje na temat klasyfikacji substancji pod względem zagrożenia, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. a)–c) rozporządzenia REACH.

W wykazie umieszczone są substancje na podstawie zharmonizowanej klasyfikacji (ocena przeprowadzona przez właściwe organy i zakończona), jak również na podstawie samoklasyfikacji (ocena przeprowadzona i zakończona przez daną branżę).

Wykaz dotyczący klasyfikacji i oznakowania dostępny jest w internecie pod adresem: Baza danych wykazu C&L – ECHA – na stronie europa.eu

Jeżeli chodzi o rozporządzenie REACH art. 57 lit. d)–f): Kategorie zagrożeń wymienione w tych literach nie są jeszcze objęte bazą danych wykazu C&L. ECHA zarządza wykazami substancji podlegających ocenie za pomocą nieformalnych grup ekspertów ECHA. Wykazy zawierają informacje dotyczące substancji, które mogą spełniać kryteria określone w art. 57 lit. d)–f) rozporządzenia REACH, jak również substancji, które prawdopodobnie nie spełniają tych kryteriów lub substancji będących w trakcie oceny.

Wykaz substancji poddanych ocenie trwałości, zdolności do bioakumulacji i toksyczności zawiera informacje na temat tych właściwości substancji, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. d)–e) rozporządzenia REACH. Wykaz jest dostępny w internecie pod adresem: <https://echa.europa.eu/pbt>

Wykaz poddanych ocenie substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego zawiera informacje na temat tych właściwości substancji, które można porównać z kryteriami określonymi w art. 57 lit. f) rozporządzenia REACH. Wykaz jest dostępny w internecie pod adresem: <https://echa.europa.eu/ed-assessment>.

Zgodnie z zobowiązaniem dotyczącym strategii w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności Komisja przygotowuje włączenie nowych klas zagrożeń (w tym substancji trwałych, wykazujących zdolność do bioakumulacji i toksyczność (PBT), substancji bardzo trwałych i wykazujących bardzo dużą zdolność do bioakumulacji (vPvB) oraz substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego (ED)) do rozporządzenia CLP (WE) nr 1272/2008. Jeżeli klasy zagrożeń zostaną włączone do rozporządzenia CLP, i gdy to nastąpi, w bazie danych wykazu C&L będą stopniowo ujmowane informacje na temat klasyfikacji substancji pod względem zagrożenia objęte dodatkiem C lit. g).

181. Jaki jest zakres wymaganej analizy dotyczącej „stosowania” substancji wymienionych w wykazie?

W świetle ogólnych kryteriów dotyczących nieczynienia poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów określone w dodatku C do załącznika I do aktu delegowanego dana działalność nie powoduje poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, jeżeli nie prowadzi do wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania niektórych substancji (w postaci samoistnej, w mieszaninach lub w wyrobach). Informacje na temat wytwarzania, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji należy uzyskać za pośrednictwem łańcucha dostaw, zwracając się do bezpośredniego dostawcy.

Dowód na potwierdzenie, że wytwarzanie, wprowadzanie do obrotu lub stosowanie substancji jest zgodne z dodatkiem C można uzyskać, zwracając się o udzielenie tych informacji do dostawców.

2. ZAWIADOMIENIE KOMISJI nr C/2023/267

133. Dodatek C zmieniono 27 czerwca 2023 r. Czego dotyczą wprowadzone zmiany?

W dodatku C określono ogólne kryteria dotyczące nieczynienia poważnych szkód względem zapobiegania zanieczyszczeniu i jego kontroli w odniesieniu do stosowania i obecności chemikaliów. Dokładniej rzecz ujmując, dodatek ten dotyczy wytwarzania, stosowania i obecności substancji wzbudzających szczególnie duże obawy (SVHC) oraz innych substancji niebezpiecznych, o których mowa w odpowiednich przepisach UE. Dodatek C zmieniono 27 czerwca 2023 r. w celu wyjaśnienia, między innymi, warunków odstępstw określonych w lit. f) i g) tego dodatku.

Poprzednie odstępstwo zezwalające na stosowanie niektórych substancji niebezpiecznych, które opierało się na terminie „podstawowe wykorzystanie na potrzeby społeczeństwa”, zostało zmienione. W ramach zmienionego odstępstwa podmioty muszą ocenić i udokumentować, że na rynku nie są dostępne żadne inne odpowiednie substancje ani technologie alternatywne, a w przypadku braku takich alternatyw – ocenić i udokumentować, że substancje niebezpieczne są stosowane wyłącznie w warunkach kontrolowanych.

Odstępstwo to dotyczy zarówno substancji, które zostały zidentyfikowane jako substancje wzbudzające szczególnie duże obawy zgodnie z art. 59 ust. 1 rozporządzenia REACH (zmieniona lit. f) dodatku C), jak i substancji spełniających kryteria dotyczące klas zagrożenia lub kategorii zagrożenia wymienionych w art. 57 rozporządzenia REACH (nowy akapit dodany po lit. f) dodatku C). W poprawce wprowadzono również limit stężenia 0,1 % (m/m) w odniesieniu do stosowania substancji w mieszaninach i wyrobach.

Warunki odstępstw należy oceniać i dokumentować w zależności od stosowania danej substancji chemicznej lub danych substancji chemicznych. W dodatku C skreślono lit. g) i zastąpiono ją nowym akapitem dodanym po lit. f). Jest to odrębny akapit, ponieważ jego zakres różni się od zakresu lit. a)–f). W przeciwieństwie do nowego akapitu lit. a)–f) obejmują sytuację „stosowania substancji”; nie ograniczają się one do sytuacji „wytwarzania” lub „wprowadzania do obrotu”.

W nowym akapicie wyjaśniono, że działalność gospodarcza nie może prowadzić do wytwarzania, obecności w produkcie lub wyniku końcowym bądź wprowadzania do obrotu substancji spełniających kryteria dotyczące klas zagrożenia lub kategorii zagrożenia wymienionych w art. 57 rozporządzenia REACH, z wyjątkiem przypadków, w których podmioty oceniają i udokumentują, że na rynku nie są dostępne żadne inne odpowiednie substancje lub technologie alternatywne oraz że są one stosowane w warunkach kontrolowanych. Biorąc pod uwagę fakt, że nowy akapit nie odnosi się do „stosowania substancji”, pod warunkiem, że stosowanie substancji, o której mowa w nowym akapicie, nie skutkuje jej obecnością w produkcie lub wyniku końcowym ani wprowadzeniem jej do obrotu, zakaz określony w tym nowym akapicie nie ma zastosowania do takiego stosowania.

134. Jakie substancje chemiczne są objęte lit. f) dodatku C zmienioną 27 czerwca 2023 r.?

Lit. f) dotyczy substancji zidentyfikowanych jako substancje wzbudzające szczególnie duże obawy (SVHC) zgodnie z art. 57 rozporządzenia REACH na podstawie procedury określonej w art. 59 ust. 2–10 rozporządzenia REACH. Substancje te są ujęte na liście kandydackiej SVHC, którą zarządza Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA).

135. Jakie substancje chemiczne są objęte ostatnim, dodanym po lit. f) akapitem dodatku C zmienionego 27 czerwca 2023 r.?

Dodatkowy nowy akapit dodany po lit. f) dotyczy substancji, które spełniają kryteria określone w rozporządzeniu w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (rozporządzenie CLP) w odniesieniu do jednej z klas zagrożenia lub kategorii zagrożenia, o których mowa w art. 57 rozporządzenia REACH. Wykaz klasyfikacji i oznakowania zawiera informacje na temat klasyfikacji substancji pod względem zagrożenia zgodnie z rozporządzeniem CLP, zharmonizowaną klasyfikacją (ocena przeprowadzona przez właściwe organy i zakończona przez Komisję), jak również samoklasyfikacją (ocena przeprowadzona i zakończona przez przedsiębiorstwa). Klasyfikacja substancji pod względem zagrożenia objęta nowym akapitem dodanym po lit. f) jest zatem publicznie dostępna. Na mocy rozporządzenia CLP producenci i importerzy substancji niebezpiecznych są zobowiązani do samooceny swoich substancji i zgłaszania tej klasyfikacji ECHA, która udostępnia ją w wykazie klasyfikacji i oznakowania.

Komisja przyznaje, że w przypadku substancji nieobjętych zharmonizowaną klasyfikacją mogą występować różnice w samoklasyfikacjach przedstawianych przez różne przedsiębiorstwa. Ponadto wpisy nie podlegają obecnie weryfikacji ani kontroli jakości.

136. W lit. f) i nowym akapicie po lit. f) dodatku C przewidziano wyłączenie, zgodnie z którym podmioty stosujące odpowiednie substancje muszą ocenić i dokumentować „brak odpowiednich substancji lub technologii alternatywnych” na rynku oraz ich „stosowanie w warunkach kontrolowanych”. W jaki sposób podmioty powinny interpretować „brak odpowiednich rozwiązań alternatywnych” i „stosowanie w warunkach kontrolowanych” i zapewnić zgodność w tym zakresie, aby spełnić warunki tego zwolnienia?

Brak odpowiednich rozwiązań alternatywnych

W kontekście dodatku C alternatywę dla substancji uznaje się za „odpowiednią”, jeżeli spełnione są wszystkie następujące cztery kryteria:

- rozwiązanie alternatywne jest bezpieczniejsze (co oznacza, że jego stosowanie powoduje mniejsze ryzyko dla zdrowia ludzkiego i środowiska w porównaniu z ryzykiem wynikającym ze stosowania danej substancji),
- rozwiązanie alternatywne jest technicznie wykonalne (co oznacza, że zapewnia funkcjonalność i poziom wydajności technicznej niezbędne do jego stosowania),
- rozwiązanie alternatywne jest wykonalne dla podmiotu gospodarczego pod względem ekonomicznym (co oznacza, że jego stosowanie nie wywołuje negatywnych skutków gospodarczych na taką skalę, która zagrażałaby rentowności działalności związanej ze stosowaniem, w odniesieniu do której wystąpiono o zwolnienie), oraz
- rozwiązanie alternatywne jest dostępne, co oznacza, że należy przeprowadzić analizę rozwiązań alternatywnych pod kątem zdolności produkowania substancji alternatywnych i wykonalności technologii alternatywnych, a także w świetle przesłanek prawnych i faktycznych ich wprowadzania do obrotu.

Brak odpowiednich rozwiązań alternatywnych można wykazać w następujący sposób:

- w przypadku substancji wymienionych w załączniku XIV do rozporządzenia REACH (tj. niektórych substancji wymienionych w lit. f) dodatku C), jeżeli podmiot uzyskał zezwolenie na stosowanie danej substancji, zezwolenie to stanowi dowód braku odpowiednich rozwiązań alternatywnych.

Oznacza to, że podmiot objęty udzielonym zezwoleniem nie musi przeprowadzać żadnej dalszej oceny zgodności z kryterium „braku odpowiednich rozwiązań alternatywnych”.

Dokumentacja, którą należy dostarczyć, powinna obejmować co najmniej numer zezwolenia, decyzję dotyczącą udzielenia zezwolenia oraz wszystkie dokumenty potwierdzające zgodność wymaganą w decyzji dotyczącej udzielenia zezwolenia. Jeżeli wniosek o udzielenie zezwolenia został złożony przed ostatecznym terminem składania wniosków dotyczących danej substancji, określonym w załączniku XIV, podmiot nie musi przeprowadzać żadnej dalszej oceny w oczekiwaniu na decyzję dotyczącą udzielenia zezwolenia. Do czasu podjęcia decyzji w sprawie wniosku o udzielenie zezwolenia podmiot może przedstawić analizę rozwiązań alternatywnych przedstawionych we wniosku. Jeżeli Komitet ds. Analiz Społeczno-Ekonomicznych (SEAC) wydał już opinię potwierdzającą brak rozwiązań alternatywnych, można ją również przedłożyć.

- W przypadku zastosowań (i) substancji wymienionej w załączniku XIV do rozporządzenia REACH, które nie wymagają zezwolenia, lub (ii) substancji zidentyfikowanej zgodnie z art. 59 ust. 1 rozporządzenia REACH (lista kandydacka substancji wzbudzających szczególnie duże obawy) lub (iii) substancji spełniającej kryteria określone w art. 57 rozporządzenia REACH (zarejestrowanej w wykazie klasyfikacji i oznakowania ECHA) należy ocenić możliwe rozwiązania alternatywne oraz udokumentować ocenę i jej wyniki. Podmiot:
 - powinien przedstawić podsumowanie alternatywnych substancji i technologii w odniesieniu do stosowania przez niego danej substancji, w tym uzasadnić, dlaczego nie są one odpowiednie w odniesieniu do co najmniej jednego z czterech kryteriów stosowanych łącznie (tj. nie są bezpieczniejsze lub są technicznie niewykonalne lub są niewykonalne pod względem ekonomicznym dla podmiotu gospodarczego lub nie są dostępne na rynku UE);
 - może zdecydować się na zastosowanie się do odpowiednich części wytycznych ECHA dotyczących analizy rozwiązań alternatywnych (48) w kontekście wniosków o udzielenie zezwolenia, które to wytyczne pomogą mu w ocenie rozwiązań alternatywnych. W niektórych przypadkach wytyczne te są bardzo specyficzne dla wymogów dotyczących udzielania zezwoleń w ramach REACH; należy jednak zapoznać się w szczególności z następującymi sekcjami:
 - **3.6** „Jak określić techniczną wykonalność rozwiązań alternatywnych”,
 - **3.7.1** „Ogólne rozważania dotyczące oceny i porównania stopni ryzyka”,
 - **3.8** „Jak określić ekonomiczną wykonalność rozwiązań alternatywnych”,
 - **3.10** „Wyciąganie wniosków odnośnie do przydatności i dostępności rozwiązań alternatywnych”.

Stosowanie w warunkach kontrolowanych

Substancja jest stosowana w warunkach kontrolowanych, gdy ryzyko wynikające z subiektywnych warunków stosowania i użytkowania przez podmiot (scenariusze narażenia) zostało ocenione i zarządzano nim w taki sposób, że wprowadzono środki zarządzania ryzykiem i warunki stosowania minimalizujące narażenie i emisje wytwarzane przez podmiot. Na tej podstawie podmiot musi w szczególności zastosować takie środki zarządzania ryzykiem, które zminimalizują narażenia i emisje substancji, które stwarzają poważne zagrożenia zarówno z punktu widzenia zdrowia ludzkiego, jak i środowiska na etapie stosowania.

Jeżeli ryzyko stosowania substancji przez dany podmiot jest wspólne dla wielu podmiotów i w związku z tym ryzyko to zostało już wcześniej ocenione przez inny podmiot (dostawcę, organ, konkurenta itp.), a środki zarządzania ryzykiem i warunki operacyjne zostały odpowiednio określone, wówczas zgodność z nimi może być wystarczająca do celów systematyki. Jeżeli dane zastosowanie nie jest objęte istniejącą oceną ryzyka, podmiot musi najpierw przeprowadzić i udokumentować własną ocenę ryzyka.

Ogólnie rzecz biorąc, obowiązujące unijne i krajowe wymogi prawne dotyczące chemikaliów, produktów i odpadów mają na celu ograniczenie narażenia ludzi na działanie substancji i jej emisji do środowiska, a także wszelkich zagrożeń wynikających z tego narażenia i tych emisji. Jeżeli podmiot przeprowadził już taką ocenę ryzyka i zarządzał już ryzykiem oraz w konsekwencji zminimalizował emisje i narażenia wynikające z danego zastosowania zgodnie z mającymi zastosowanie wymogami określonymi w unijnych i krajowych przepisach dotyczących ochrony pracowników, konsumentów, ogółu społeczeństwa i środowiska, wówczas należy uznać, że dany podmiot spełnia wymóg „warunków kontrolowanych” określony w dodatku C.

Aby wykazać zgodność ze zwolnieniem dotyczącym „warunków kontrolowanych”, podmioty muszą przedstawić dokumentację wykazującą, że posiadają procesy oceny ryzyka i zarządzania ryzykiem, które minimalizują emisje i narażenia na substancje, a także ryzyko wynikające z tych emisji i narażeń, zgodnie z odpowiednimi obowiązującymi wymogami prawnymi. Jeżeli zgodnie ze szczegółowymi wymogami prawnymi (49) podmiot przeprowadził lub odpowiednio wykorzystał ocenę ryzyka i postępował zgodnie z wynikającym z tej oceny procesem zarządzania ryzykiem i udokumentował go, dokumentację tę należy uznać za dowód zgodności.

W zależności od konkretnego zastosowania i niebezpiecznych właściwości substancji podmiot może wprowadzić następujący (niewyczerpujący) wykaz środków w celu wykazania zgodności z „warunkami kontrolowanymi”:

- przygotowywanie raportów bezpieczeństwa chemicznego i stosowanie odpowiednich środków zarządzania ryzykiem zgodnie z art. 14 rozporządzenia REACH;
- środki wymienione w art. 5 ust. 5 i art. 10 ust. 1 dyrektywy 2004/37/WE w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych, mutagenów lub substancji reprotoksycznych podczas pracy;
- środki wynikające z art. 15 dyrektywy 2010/75/UE dotyczące dopuszczalnych wielkości emisji oraz równoważnych parametrów i środków technicznych opartych na najlepszych dostępnych technikach (BAT). Podmioty mogą stosować takie środki, jeżeli stosowanie danej substancji wchodzi w zakres stosowania konkluzji dotyczących BAT lub dokumentu referencyjnego dotyczącego najlepszych dostępnych technik (BREF).

Domyślnie przesłanki zwolnienia dotyczącego „warunków kontrolowanych” uznaje się za spełnione, jeżeli podmiot zapewnia zgodność ze środkami wymienionymi w art. 18 ust. 4 rozporządzenia REACH dotyczącymi „ściśle kontrolowanych warunków” i ją dokumentuje.

W przypadku substancji wymienionej w załączniku XIV do rozporządzenia REACH, na którą udzielono zezwolenia, spełnienie warunków zezwolenia dotyczących środków zarządzania ryzykiem i spełnienie wymagań określonych w art. 60 ust. 10 rozporządzenia REACH uznaje się za wystarczające do spełnienia kryterium stosowania w warunkach kontrolowanych w odniesieniu do tych zastosowań objętych zezwoleniem.

Oznacza to, że podmiot, któremu udzielono takiego zezwolenia, nie musi przeprowadzać żadnej dalszej oceny zgodności z kryterium stosowania w warunkach kontrolowanych. Dokumentacja, którą należy dostarczyć, powinna zawierać co najmniej numer zezwolenia, decyzję dotyczącą udzielenia zezwolenia, raport bezpieczeństwa chemicznego dotyczący stosowania substancji zgodnie z decyzją dotyczącą udzielenia zezwolenia oraz dokumentację potwierdzającą zgodność wymaganą w decyzji dotyczącej udzielenia zezwolenia i w art. 60 ust. 10 rozporządzenia REACH.

Jeżeli wniosek o udzielenie zezwolenia został złożony przed ostatecznym terminem składania wniosków dotyczących danej substancji, określonym w załączniku XIV, podmiot może, w oczekiwaniu na decyzję dotyczącą udzielenia zezwolenia, odnieść się do raportu bezpieczeństwa chemicznego dostarczonego wraz z wnioskiem o udzielenie zezwolenia, który to raport zawiera uzasadnienie zastosowania odpowiednich środków zarządzania ryzykiem, jeżeli uzasadnia on te emisje, a narażenie jest ograniczone do minimum zgodnie z wymogami rozporządzenia REACH.

Można przedstawić uzasadnienie wskazujące na ograniczenie do minimum emisji/narażeń. Na przykład w przypadku opinii Komitetu ds. Oceny Ryzyka (RAC), w której stwierdzono, że narażenie/emisje są zminimalizowane, można również podać odniesienie do tej opinii.

137. W aktach delegowanych w sprawie systematyki dotyczącej zmiany klimatu i środowiska stwierdzono, że „Komisja dokona przeglądu wyjątków od zakazu produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji, o których mowa w lit. f), po opublikowaniu zasad horyzontalnych dotyczących nieodzownego zastosowania chemikaliów”. Ponieważ Komisja opublikowała 22 kwietnia 2024 r. komunikat dotyczący nieodzownych zastosowań chemikaliów (50), w jaki sposób wpływa to na stosowanie odstępstwa przewidzianego w lit. f) dodatku C?

Pojęcie nieodzownego zastosowania na potrzeby społeczeństwa zostało opisane w komunikacie Komisji C(2024) 1995. Pojęcie to nie zostało jednak jeszcze wprowadzone do żadnego z aktów prawnych dotyczących chemikaliów, do których odnosi się dodatek C, ani do samego rozporządzenia w sprawie systematyki. Obecne warunki odstępstwa, które należy spełnić, to „brak odpowiedniego rozwiązania alternatywnego” i „stosowanie w warunkach kontrolowanych”, jak opisano w FAQ nr 136 w niniejszym zawiadomieniu Komisji.

138. W ramach zmian z 27 czerwca 2023 r. wprowadzono stężenie graniczne wynoszące 0,1 % m/m dla substancji chemicznych objętych lit. f) dodatku C. W jaki sposób należy stosować próg 0,1 % m/m? Czy istnieje różnica między wyrobami importowanymi a wyrobami wyprodukowanymi w UE?

Próg 0,1 % ma zastosowanie do stężenia substancji w mieszaninach i wyrobach. W tym względzie nie ma różnicy między wyrobami importowanymi a wyrobami wyprodukowanymi w UE.

W przypadku gdy produkt składa się z (zespołu) kilku wyrobów lub z kombinacji wyrobów i mieszanin, stężenie 0,1 % należy określić oddzielnie dla każdego wyrobu i dla każdej mieszaniny. Należy zauważyć, że wyroby tworzące produkt mogą być wykonane z różnych materiałów.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii